



KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 12.9.2018 r.
COM(2018) 634 final

2018/0329 (COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (wersja przekształcona)

*Wkład Komisji Europejskiej w spotkanie przywódców
w Salzburgu w dniach 19-20 września 2018 r.*

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Niniejszy wniosek jest częścią pakietu środków zaproponowanych przez Komisję w następstwie posiedzenia Rady Europejskiej w dniu 28 czerwca 2018 r.¹, na którym podkreślono konieczność istotnego zintensyfikowania skutecznego powrotu migrantów o nieuregulowanym statusie oraz przyjęto z zadowoleniem zamiar Komisji dotyczący przedstawienia wniosków ustawodawczych w sprawie bardziej skutecznej i spójnej europejskiej polityki w zakresie powrotów. Główne zasady uzgodnione w konkluzjach Rady Europejskiej, które zostały również wsparte przez państwa członkowskie na różnych forach,² podkreślają potrzebę wzmocnienia narzędzi europejskiej solidarności, w szczególności wzmocnienia Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, zapewnienia skutecznego zarządzania granicami zewnętrznymi i migracją oraz ustanowienia bardziej skutecznej i spójnej europejskiej polityki w zakresie powrotów.

Skuteczny powrót obywateli państw trzecich, którzy nie mają prawa pobytu w UE, jest zasadniczym elementem Europejskiego programu w zakresie migracji³. Na szczycie UE politykę w zakresie powrotów reguluje dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE⁴ („dyrektywa powrotowa”), w której określono wspólne normy i procedury stosowane przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich przy pełnym poszanowaniu zasady *non-refoulement*. Od czasu wejścia w życie dyrektywy powrotowej w 2010 r. wzrosła presja migracyjna w państwach członkowskich i całej Unii. W związku z tym wyzwania związane ze skutecznym powrotem migrantów o nieuregulowanym statusie wymagają rozwiązania pilniej niż kiedykolwiek.

W tym zakresie można wskazać dwa główne wyzwania.

Po pierwsze, państwa członkowskie napotykają trudności i przeszkody w ramach procedur powrotu, co utrudnia skuteczne egzekwowanie decyzji nakazujących powrót. Praktyki krajowe wdrażające unijne ramy różnią się w poszczególnych państwach członkowskich i nie są tak skuteczne, jak powinny. Brak spójnych definicji i interpretacji dotyczących ryzyka ucieczki i stosowania środka detencyjnego powodują między innymi, że dochodzi do ucieczek i wtórnego przemieszczania się migrantów o nieuregulowanym statusie. Procedury powrotu utrudnia ponadto brak współpracy ze strony obywateli państw trzecich. Państwa członkowskie nie posiadają wystarczająco dobrych narzędzi, aby umożliwić właściwym organom szybką wymianę niezbędnych informacji w związku z przeprowadzaniem operacji powrotowych.

Po drugie, skuteczność polityki UE w zakresie powrotów zależy także od współpracy z krajami pochodzenia. W ciągu ostatnich trzech lat nieustające wysiłki UE na rzecz zaangażowania głównych krajów pochodzenia we współpracę w zakresie zarządzania migracjami przyniosły znaczne postępy i skutkowały wprowadzeniem szeregu prawnie

¹ Konkluzje Rady Europejskiej z dnia 28 czerwca 2018 r.

² Niemiecko-francuskie oświadczenie z Mesebergu „Odnowienie obietnic Europy w sprawie bezpieczeństwa i dobrobytu”, 19 czerwca 2018 r.

³ COM(2015) 240 final.

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz.U. L 348 z 24.12.2008, s. 98).

niewiązanych rozwiązań i ustaleń dotyczących powrotów i readmisji. Rozpoczęto wdrażanie tych ustaleń i obecnie ważne jest, aby wszystkie państwa członkowskie wykorzystały w pełni dostępne rozwiązania i mechanizmy i zwiększyły liczbę przeprowadzanych powrotów do krajów pochodzenia. Komisja zaproponowała ponadto, by w większym stopniu wykorzystywać unijną politykę wizową jako narzędzie umożliwiające osiągnięcie postępów we współpracy z państwami trzecimi w zakresie powrotów i readmisji. Z chwilą gdy stanie się ona prawem, znacznie wzrosną możliwości wywierania wpływu przez UE w ramach jej stosunków z krajami pochodzenia.

Zapewnienie większej skuteczności powrotów było w ciągu ostatnich kilku lat jednym z priorytetów. W 2016 r. Komisja zaproponowała zmianę uprawnień Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, które w dziedzinie powrotów zostały znacznie rozszerzone. W ramach nowych uprawnień agencja opracowuje nowe narzędzia wspomagające i wspierające działania i procedury państw członkowskich w zakresie powrotów. W uaktualnionym planie działania w zakresie powrotów z 2017 r.⁵ Komisja wskazała, w jaki sposób niedociągnięcia w procedurach i praktykach państw członkowskich ograniczają skuteczność unijnego systemu powrotów. W związku z tym w 2017 r. Komisja przyjęła zalecenie przedstawiające zestaw środków, które państwa członkowskie powinny podjąć, aby zwiększyć skuteczność powrotów⁶, m.in. przez pełne wykorzystanie elastyczności przewidzianej w dyrektywie powrotowej. Przy tej okazji Komisja wskazała również, że gotowa jest rozpocząć przegląd dyrektywy powrotowej, na podstawie doświadczeń zdobytych podczas wdrażania zalecenia i w zależności od potrzeby dalszych działań w celu znacznego zwiększenia odsetka powrotów.

Pomimo tych wysiłków postępy w zwiększaniu skuteczności powrotów były niewielkie. Zamiast tego odnotowano spadek odsetka powrotów w całej UE, który w 2016 r. wyniósł 45,8 %, natomiast w 2017 r. – zaledwie 36,6 %. Aby sprostać kluczowym wyzwaniom dla zapewnienia skutecznych powrotów, konieczny jest ukierunkowany przegląd dyrektywy powrotowej, który pozwoli znacząco ograniczyć długość procedur powrotu, zapewnić lepsze powiązanie między procedurą azylową i procedurą powrotu oraz zagwarantować skuteczniejsze stosowanie środków zapobiegających ucieczkom. Aby poprawić skuteczność i spójność europejskiej polityki w zakresie powrotów, z poszanowaniem praw podstawowych zapisanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, należy pilnie przyjąć przekształconą dyrektywę powrotową zawierającą ukierunkowane zmiany.

Przekształcona w ukierunkowany sposób dyrektywa powinna:

- ustanawiać nową procedurę graniczną umożliwiającą szybki powrót osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, których wnioski o jej udzielenie, zostały odrzucone na podstawie procedury azylowej na granicy;
- przewidywać bardziej klarowne i skuteczne zasady dotyczące wydawania decyzji nakazujących powrót oraz regulujące odwołania od takich decyzji;
- określić jasne ramy współpracy między migrantami o nieuregulowanym statusie a właściwymi organami krajowymi, uprościć przepisy dotyczące wyznaczania terminu dobrowolnego wyjazdu i ustanowić ramy udzielania pomocy logistycznej, finansowej i innej pomocy rzeczowej lub niefinansowej migrantom o nieuregulowanym statusie, którzy decydują się na dobrowolny powrót;
- ustanawiać skuteczniejsze instrumenty ułatwiające przeprowadzanie powrotów pod kątem administracyjnym, wymianę informacji między właściwymi organami oraz

⁵ COM(2017) 200 final.

⁶ C(2017) 1600 final.

wykonywanie decyzji nakazujących powrót, jak również umożliwiające zarządzanie tymi procesami, w celu zniechęcania do nielegalnej migracji;

- zapewniać spójność i synergie z procedurami azylowymi;
- gwarantować skuteczniejsze wykorzystanie środka detencyjnego w celu ułatwienia operacji powrotowych.

Proponowane ukierunkowane zmiany nie zmieniają zakresu dyrektywy ani nie wpływają na ochronę istniejących praw migrantów, w tym dotyczących dobra dziecka, poszanowania życia rodzinnego i stanu zdrowia. Dyrektywa nadal zapewnia pełne poszanowanie praw podstawowych migrantów, w szczególności zasady *non-refoulement*.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

W niniejszym wniosku rozwinięto obowiązujące przepisy dyrektywy powrotowej określającej wspólne normy i procedury na potrzeby skutecznych powrotów migrantów o nieuregulowanym statusie, z poszanowaniem ich praw podstawowych i zasady *non-refoulement*.

Wniosek opiera się w szczególności na uaktualnionym planie działania Komisji oraz zaleceniu w sprawie powrotów z marca 2017 r., jak również na zmienionym Podręczniku dotyczącym powrotów przyjętym w listopadzie 2017 r.⁷ i stanowi uzupełnienie wniosku mającego zwiększyć rolę Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej; ma zapewnić skuteczną kontrolę granic zewnętrznych UE oraz znacznie poprawić skuteczność powrotów migrantów o nieuregulowanym statusie.

Ponadto, aby wspierać dobrowolne powroty państwa członkowskie powinny posiadać programy operacyjne umożliwiające zwiększoną pomoc i doradztwo w przypadku powrotu, które mogą obejmować wsparcie na rzecz reintegracji w państwie trzecim powrotu, z uwzględnieniem wspólnych norm dotyczących programów wspomaganych dobrowolnych powrotów i środków reintegracyjnych⁸ z myślą o dalszym uspołnieniu takich programów.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Niniejszy wniosek jest spójny z Europejskim programem w zakresie migracji, który stanowi rozwinięcie wytycznych politycznych przewodniczącego Jeana-Claude’a Junckera i proponuje zestaw spójnych i wzajemnie wzmacniających się inicjatyw opartych na czterech filarach. Filary te obejmują ograniczanie zachęt do migracji nieuregulowanej, zabezpieczenie granic zewnętrznych i ratowanie życia ludzkiego, silną politykę azylową oraz nową politykę dotyczącą legalnej migracji.

Wniosek jest również odpowiedzią na konkluzję Rady Europejskiej z dnia 28 czerwca 2018 r., która wezwała do istotnego zintensyfikowania skutecznego powrotu migrantów o nieuregulowanym statusie oraz przyjęła z zadowoleniem zamiar Komisji dotyczący przedstawienia wniosków ustawodawczych w sprawie bardziej skutecznej i spójnej europejskiej polityki w zakresie powrotów.

Niniejszy wniosek jest spójny z innymi politykami Unii, które dodatkowo wzmacnia, m.in.:

- wspólny europejski system azylowy dzięki zwiększeniu synergii między procedurą azylową i procedurą powrotu, w szczególności w kontekście procedur granicznych;

⁷ C(2017) 6505.

⁸ Niewiążące wspólne normy dotyczące programów wspomaganych powrotów dobrowolnych (i środków reintegracyjnych) wdrożone przez państwa członkowskie (8829/16).

- rozporządzenie w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, które w dalszym stopniu wzmacnia mandat Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej w dziedzinie powrotów. Ponadto niniejszy wniosek stawia wymóg ustanowienia krajowych systemów zarządzania powrotami, połączonych z centralnym systemem utworzonym przez tę agencję, zgodnie z nowym wnioskiem dotyczącym rozporządzenia w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, który jest częścią niniejszego pakietu legislacyjnego.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Niniejszy wniosek przekształca dyrektywę powrotową i w związku z tym jego podstawą prawną powinien być art. 79 ust. 2 lit. c) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, który upoważnia Unię do przyjmowania środków w dziedzinie nielegalnej imigracji i nielegalnego pobytu, w tym wydalenia i repatriacji osób przebywających nielegalnie.

• Zmienna geometria

W odniesieniu do zmiennej geometrii w niniejszym wniosku przyjęto podejście porównywalne do podejścia stosowanego w obecnej dyrektywie powrotowej.

Zgodnie z art. 4 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do Traktatów, Dania podejmie decyzję, w terminie sześciu miesięcy od przyjęcia przez Radę decyzji w sprawie niniejszej dyrektywy, czy dokona transpozycji niniejszego wniosku, stanowiącego rozwinięcie dorobku Schengen, do swojego prawa krajowego.

W odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa i Irlandii dyrektywa powrotowa prezentuje charakter mieszany, co odzwierciedlają motywy 48 i 49. Z tego wynika, że do niniejszego wniosku zastosowanie ma zarówno Protokół nr 19 w sprawie dorobku Schengen włączonego w ramy Unii Europejskiej, jak i Protokół nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączone do Traktatów.

Na podstawie odpowiednich umów dotyczących włączenia Islandii, Norwegii i Liechtensteinu we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen państwa te powinny być związane proponowaną dyrektywą.

• Pomocniczość

Celem niniejszego wniosku jest usunięcie najważniejszych niedociągnięć i przeszkód napotykanych przez państwa członkowskie przy przeprowadzaniu powrotów. Zapobieganie nielegalnej imigracji i zwalczanie tego zjawiska oraz powrót osób, które nie mają prawa do pobytu, leżą we wspólnym interesie wszystkich państw członkowskich, czego państwa członkowskie nie są w stanie osiągnąć samodzielnie. Potrzebne są zatem dalsze działania UE na rzecz poprawy skuteczności unijnej polityki w zakresie powrotów, przy pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości określonej w art. 5 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej.

• Proporcjonalność

Podobnie jak wniosek w sprawie rozszerzenia uprawnień Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej niniejszy wniosek ma stanowić odpowiedź na wyzwania, przed którymi stoi Unia, jeśli chodzi o zarządzanie migracjami i powrót nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich. Jest on częścią ogólnych ram polityki w zakresie powrotów, które obejmują również narzędzia i programy wsparcia operacyjnego oraz mechanizmy finansowania dostępne dla organów państw członkowskich i organizacji zaangażowanych w

kwestie powrotów, i wzmacnia te ramy. Zmiany w dyrektywie powrotowej są ograniczone i ukierunkowane, a ich celem jest skuteczne usunięcie najważniejszych niedociągnięć w procedurach powrotu i ograniczenie przeszkód, jakie napotykają państwa członkowskie przy przeprowadzaniu powrotów, przy jednoczesnym poszanowaniu praw podstawowych obywateli państw trzecich objętych takimi procedurami. Wniosek nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia zamierzonych celów.

- **Wybór instrumentu**

Obowiązująca dyrektywa powrotowa zawiera już rzetelne normy dotyczące skutecznego i godnego powrotu nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich. Niniejszy wniosek ma na celu wprowadzenie ukierunkowanych zmian w tej dyrektywie, mających na celu wyeliminowanie niektórych stwierdzonych niedociągnięć i przeszkód napotykanych przez państwa członkowskie przy przeprowadzaniu powrotów. Ponieważ niniejszy wniosek ma na celu przekształcenie dyrektywy powrotowej, najbardziej odpowiedni jest ten sam instrument prawny.

3. WYNIKI OCEN EX-POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

Oceny ex-post/kontrole sprawności obowiązującego prawodawstwa

Mechanizm oceny i monitorowania służący weryfikacji stosowania dorobku Schengen⁹ oraz informacje zgromadzone przez grupę ekspertów ds. powrotów przy Europejskiej Sieci Migracyjnej (ESM) oraz przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej umożliwiły kompleksową ocenę sposobów, w jakie państwa członkowskie wdrażają politykę Unii w zakresie powrotów.

Od 2015 r., kiedy przeprowadzono pierwszą ocenę w dziedzinie powrotów, zidentyfikowano szereg elementów przekrojowych, które są wspólne dla ocenionych krajowych systemów powrotu i sytuacji w poszczególnych państwach (21 państwach członkowskich i państwach stowarzyszonych w ramach Schengen).

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

W konkluzjach z października 2016 r. Rada Europejska zaapelowała o wzmocnienie krajowych procedur administracyjnych w zakresie powrotów. W maltańskiej deklaracji szefów państw i rządów z lutego 2017 r. podkreślono potrzebę przeglądu unijnej polityki w zakresie powrotów w oparciu o obiektywną analizę sposobu stosowania instrumentów prawnych, operacyjnych, finansowych i praktycznych dostępnych na szczeblu unijnym i krajowym. We wspomnianej deklaracji Rada Europejska wyraziła zadowolenie z wyrażonego przez Komisję zamiaru szybkiego przedstawienia zaktualizowanego planu działania UE w zakresie powrotów oraz opracowania wytycznych dla sprawniejszej realizacji powrotów przez UE i państwa członkowskie oraz skutecznej readmisji w oparciu o istniejący dorobek prawny UE. W Planie działania UE w zakresie powrotów z 2015 r., a następnie w komunikacie z 2017 r. w sprawie skuteczniejszej polityki powrotowej oraz towarzyszącym mu zaleceniu Komisja podkreśliła potrzebę lepszego egzekwowania przepisów UE dotyczących powrotów w celu zwiększenia ogólnej skuteczności polityki UE w tym zakresie. W konkluzjach z czerwca 2018 r. Rada Europejska z zadowoleniem przyjęła fakt, że Komisja zamierza

⁹ Rozporządzenie Rady (UE) nr 1053/2013 z dnia 7 października 2013 r. w sprawie ustanowienia mechanizmu oceny i monitorowania w celu weryfikacji stosowania dorobku Schengen oraz uchylenia decyzji komitetu wykonawczego z dnia 16 września 1998 r. dotyczącej utworzenia Stałego Komitetu ds. Oceny i Wprowadzania w Życie Dorobku Schengen (Dz.U. L 295 z 6.11.2013, s. 27).

przedstawić wnioski ustawodawcze w sprawie bardziej skutecznej i spójnej europejskiej polityki w zakresie powrotów.

W ciągu ostatnich dwóch lat Europejska Sieć Migracyjna pomogła w przeprowadzeniu specjalistycznych badań, opracowaniu wyszukiwań ad hoc i przygotowaniu sprawozdań na temat skuteczności procesu powrotu w państwach członkowskich UE, rozwiązań alternatywnych dla środka detencyjnego, programów wspomaganych dobrowolnych powrotów i środków reintegracyjnych, środków detencyjnych i warunków zatrzymania, pomocy prawnej w ośrodkach detencyjnych i innych zagadnień.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Kontakty z państwami członkowskimi na poziomie technicznym w ramach grupy kontaktowej ds. dyrektywy powrotowej, grupy ekspertów ds. powrotów przy ESM oraz Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej umożliwiły wymianę informacji na temat bieżących wyzwań dotyczących wdrażania przepisów, co doprowadziło w szczególności do zmiany Podręcznika dotyczącego powrotów i przedstawienia przez Europejską Sieć Migracyjną badania na temat skuteczności procesu powrotu w państwach członkowskich UE. Badanie miało na celu analizę wpływu przepisów UE w zakresie powrotów – w tym dyrektywy powrotowej i powiązanego z nią orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej – na politykę i praktyki państw członkowskich w zakresie powrotów, a tym samym na skuteczność procesu powrotu w całej UE.

- **Ocena skutków**

Zapewnienie większej skuteczności powrotów było w ciągu ostatnich kilku lat jednym z priorytetów Komisji. W tym celu Komisja przedstawiła wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej i zaproponowała rozszerzenie jej uprawnień w ramach nowego mandatu, co przyczyniło się do znacznej poprawy w dziedzinie powrotów. Ponadto w uaktualnionym planie działania w zakresie powrotów oraz zaleceniu w sprawie zwiększenia skuteczności powrotów, opublikowanych w marcu 2017 r., Komisja wskazała, w jaki sposób niedociągnięcia w procedurach i praktykach państw członkowskich ograniczają skuteczność systemu powrotów. W tym kontekście Komisja i państwa członkowskie rozpoczęły konsultacje techniczne, aby przeanalizować obecne wyzwania w zakresie powrotów i zidentyfikować niedociągnięcia, a także uznały potrzebę ukierunkowanych zmian istniejącego prawodawstwa. W wyniku tych konsultacji i analizy kluczowych kwestii, jaka z nich wyniknęła, w listopadzie 2017 r. dokonano przeglądu Podręcznika dotyczącego powrotów. Przeprowadzono również konsultacje społeczne, a prace podjęte w ramach mechanizmu oceny Schengen zapewniły przegląd kwestii, jakimi należy się zająć w dziedzinie powrotów. W ramach powyższych procesów zainteresowane strony były w stanie zidentyfikować zarówno prawne, jak i praktyczne przeszkody utrudniające skuteczne przeprowadzanie powrotów w kontekście dyrektywy powrotowej oraz ocenić potrzebę jej ukierunkowanego przeglądu.

W konkluzjach z czerwca 2018 r. Rada Europejska z zadowoleniem przyjęła zamiar Komisji dotyczący przedstawienia wniosków ustawodawczych w sprawie bardziej skutecznej i spójnej europejskiej polityki w zakresie powrotów. Biorąc pod uwagę fakt, że przeprowadzono szczegółową ocenę kluczowych kwestii w dziedzinie powrotów, oraz pilną konieczność przedstawienia wniosków ustawodawczych, a także uznając, że zmiana obowiązującej dyrektywy jest najbardziej odpowiednią opcją zarówno pod względem merytorycznym, jak i pod względem ram czasowych, uznaje się, że ocena skutków niniejszego wniosku nie jest konieczna.

- **Prawa podstawowe**

Niniejszy wniosek nie narusza praw podstawowych i jest zgodny z zasadami uznanymi w art. 2 i 6 Traktatu o Unii Europejskiej, które znajdują odzwierciedlenie w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.

W szczególności niniejszy wniosek jest w pełni zgodny z zasadą godności ludzkiej, prawem do życia, zakazem tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania lub karania, prawem do wolności i bezpieczeństwa, prawem do ochrony danych osobowych, prawem do azylu i ochrony w przypadku zobowiązania do powrotu i wydalenia, zasadami *non-refoulement* i niedyskryminacji, prawem do skutecznego środka odwoławczego i prawami dziecka.

4. WPLYW NA BUDŻET

Niniejszy wniosek nie pociąga za sobą obciążenia finansowego ani administracyjnego dla Unii. Nie ma zatem żadnego wpływu na jej budżet.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Komisja przedstawia sprawozdania ze stosowania niniejszej dyrektywy Parlamentowi Europejskiemu i Radzie w terminie trzech lat od daty jej wejścia w życie i co trzy lata po tym terminie; przy tej okazji Komisja może proponować zmiany, które uzna za niezbędne.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Celem ukierunkowanych zmian w niniejszym wniosku jest zwiększenie skuteczności procedury powrotu, w tym powiązania tej procedury z zakończeniem procedur azylowych. Zaproponowane ukierunkowane zmiany nie dotyczą gwarancji i praw obywateli państw trzecich ani nie naruszają ich praw podstawowych, w szczególności zasady *non-refoulement*.

Poniżej przedstawiono wyjaśnienia dotyczące zmian wprowadzonych w odniesieniu do następujących kwestii:

1) Ryzyko ucieczki (art. 6): istnieje pilna potrzeba ustanowienia ogólnounijnych obiektywnych kryteriów służących ustalaniu ryzyka ucieczki lub jego braku, w tym ryzyka niedozwolonego wtórnego przemieszczania się. Aby uniknąć rozbieżnych lub nieskutecznych interpretacji, we wniosku określono wspólny, niewyczerpujący wykaz obiektywnych kryteriów pozwalających stwierdzić, czy istnieje ryzyko ucieczki w ramach ogólnej oceny szczególnych okoliczności w danym przypadku.

2) Obowiązek współpracy (art. 7): nie wszyscy obywatele państw trzecich współpracują podczas procedur powrotu, co daje się coraz częściej zaobserwować i co utrudnia ten proces. Należy zatem wprowadzić wyraźny obowiązek współpracy z organami krajowymi w odniesieniu do obywateli państw trzecich na wszystkich etapach procedury powrotu, w szczególności w celu ustalenia i weryfikacji ich tożsamości z myślą o uzyskaniu ważnego dokumentu podróży i zapewnieniu skutecznego egzekwowania decyzji nakazującej powrót. Obowiązek ten stanowi odzwierciedlenie podobnego istniejącego już obowiązku współpracy z właściwymi organami, przewidzianego w kontekście procedur azylowych.

3) Wydanie decyzji nakazującej powrót w związku z zakończeniem legalnego pobytu (art. 8): z uwagi na to, że państwa członkowskie nie wydają w sposób systematyczny decyzji nakazujących powrót w związku z zakończeniem legalnego pobytu, w niniejszym wniosku wskazano potrzebę wydania takiej decyzji natychmiast po podjęciu decyzji o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej lub decyzji o zakończeniu legalnego pobytu.

Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, jeżeli decyzja nakazująca powrót została wydana natychmiast po decyzji o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej lub w ramach tego samego aktu, co ta decyzja, wykonanie decyzji nakazującej powrót zostaje zawieszone do czasu uprawomocnienia się decyzji o odrzuceniu wniosku.

4) Dobrowolny wyjazd (art. 9): należy dostosować zasady wyznaczania terminu dobrowolnego wyjazdu. Termin ten nie powinien przekraczać 30 dni, jak przewidziano już w obecnie obowiązującej dyrektywie powrotowej. W odniesieniu do ustalania długości terminu dobrowolnego wyjazdu w niniejszym wniosku zniesiono jednak obowiązek wyznaczenia minimalnego terminu wynoszącego siedem dni. Pozwala to państwom członkowskim na wyznaczenie krótszego terminu. We wniosku wskazano również szereg przypadków, w których obowiązkowo nie wyznacza się terminu dobrowolnego wyjazdu.

5) Zakaz wjazdu wydany podczas odprawy granicznej przy wyjeździe (art. 13): w przypadku wykrycia po raz pierwszy nielegalnego pobytu obywatela państwa trzeciego w momencie, gdy opuszcza on terytorium Unii, w określonych okolicznościach właściwe może być wydanie zakazu wjazdu, aby zapobiec ponownemu wjazdowi takiej osoby i tym samym ograniczyć ryzyko nielegalnej imigracji. Jednocześnie nie powinno to opóźniać wyjazdu takiej osoby, biorąc pod uwagę fakt, że zamierza ona właśnie opuścić terytorium państw członkowskich. Niniejszy wniosek wprowadza możliwość wydania przez państwo członkowskie zakazu wjazdu bez wydawania decyzji nakazującej powrót, na podstawie indywidualnej oceny i z poszanowaniem zasady proporcjonalności.

6) Zarządzanie powrotami (art. 14): skuteczne procedury powrotu wymagają instrumentów umożliwiających szybkie udostępnianie informacji właściwym organom i systemom operacyjnym, które zapewniają większe wsparcie w zakresie powrotów i doradztwo osobom powracającym, przy odpowiednim wsparciu operacyjnym i finansowym ze strony UE. We wniosku nałożono na państwa członkowskie obowiązek posiadania krajowych systemów zarządzania powrotami przekazujących terminowo informacje na temat tożsamości i sytuacji prawnej obywateli państw trzecich, które są istotne dla monitorowania indywidualnych przypadków i podejmowania działań następczych. Systemy te mają być powiązane z centralnym systemem utworzonym przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej zgodnie z nowym rozporządzeniem, które stanowi część niniejszego pakietu legislacyjnego.

We wniosku nałożono również na państwa członkowskie obowiązek ustanowienia programów dobrowolnych powrotów, które mogą też obejmować wsparcie na rzecz reintegracji.

7) Środki odwoławcze i odwołania (art. 16): poprawie skuteczności i przyspieszeniu procedur powrotu powinny towarzyszyć odpowiednie gwarancje. Terminy na składanie odwołań od decyzji nakazujących powrót znacznie się od siebie różnią w poszczególnych państwach członkowskich i wynoszą od kilku dni do jednego miesiąca lub więcej. Termin ten musi być wystarczająco długi, aby zapewnić poszanowanie praw podstawowych i dostęp do skutecznego środka odwoławczego, a jednocześnie nie powinien opóźniać procedur powrotu.

We wniosku przewidziano określony termin (pięć dni) na złożenie odwołania od decyzji nakazującej powrót w przypadku, gdy taka decyzja została podjęta w wyniku decyzji o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, która stała się prawomocna.

Jeżeli ryzyko naruszenia zasady *non-refoulement* nie zostało jeszcze ocenione przez organ sądowy w ramach procedur azylowych, odwołanie od decyzji nakazującej powrót musi mieć automatyczny skutek zawieszający. Jest to jedyny obowiązkowy przypadek, w którym na

podstawie niniejszego wniosku zastosowanie ma automatyczny skutek zawieszający, bez uszczerbku dla możliwości tymczasowego zawieszenia przez właściwe organy lub podmioty w państwach członkowskich wykonania decyzji nakazującej powrót w indywidualnych przypadkach, jeżeli uznają to za konieczne z innych powodów. Taką decyzję w sprawie tymczasowego zawieszenia należy podjąć szybko: co do zasady w ciągu 48 godzin.

We wniosku przewidziano również możliwość złożenia odwołania od decyzji nakazującej powrót tylko do jednej instancji sądowej, w przypadku gdy taką decyzję podjęto w wyniku wcześniejszej decyzji odmownej w sprawie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, który był już przedmiotem środka zaskarżenia.

Wniosek harmonizuje ponadto w dalszym stopniu przepisy dotyczące udzielania, na żądanie, bezpłatnej pomocy lub reprezentacji prawnej, zgodnie z warunkami określonymi w dorobku prawnym w dziedzinie azylu.

8) Środek detencyjny (art. 18): konieczne są ukierunkowane zmiany w przepisach dotyczących środka detencyjnego. Po pierwsze, w ostatnich latach pojawiły się nowe zagrożenia, które sprawiają, że należy przewidzieć możliwość zatrzymania, o ile to konieczne, nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich, którzy stanowią zagrożenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa narodowego. Chociaż jest to nowa podstawa dla zastosowania tego środka w kontekście procedur powrotu, podstawa ta istnieje już w ramach dorobku prawnego w dziedzinie azylu.

Po drugie, maksymalny okres stosowania środka detencyjnego ustanowiony przez szereg państw członkowskich jest znacznie krótszy niż okres dozwolony w dyrektywie powrotowej, co stoi na przeszkodzie skutecznym wydaleniom. Podczas gdy maksymalny okres stosowania środka detencyjnego wynoszący 6 miesięcy i możliwość przedłużenia go w określonych okolicznościach nie zostały zmienione, w niniejszym wniosku wprowadzono wymóg, aby przepisy krajowe przewidywały okres nie krótszy niż 3 miesiące jako początkowy minimalny okres stosowania środka detencyjnego, tak aby w większym stopniu odzwierciedlał on potrzebny czas na pomyślnie przeprowadzenie procedur powrotu i readmisji z państwami trzecimi. Środek detencyjny musi być jednak stosowany przez możliwie krótki okres czasu i tylko tak długo, jak długo trwają przygotowania do wydalenia i są one wykonywane z należytą starannością.

9) Procedura graniczna (art. 22): wniosek zachowuje możliwość odstępstwa od stosowania przez państwa członkowskie zasad przewidzianych w dyrektywie powrotowej w odniesieniu do przypadków na granicy objętych zakresem art. 2 ust. 2 lit. a), jednocześnie przewiduje jednak szczegółowe, uproszczone przepisy mające zastosowanie do obywateli państw trzecich podlegających procedurom azylowym na granicy: wydanie decyzji na uproszczonym formularzu, niewyznaczanie – co do zasady – terminu dobrowolnego powrotu (chyba że obywatel państwa trzeciego posiada ważny dokument podróży i współpracuje z organami krajowymi), krótszy termin na złożenie odwołania, określony powód zastosowania środka detencyjnego. Ta procedura powrotu na granicy będzie przeprowadzana po procedurze azylowej na granicy. W celu ułatwienia powrotu proponuje się przepisy mające zapewnić, by obywatela państwa trzeciego, który był już zatrzymany, gdy rozpatrywano jego wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w ramach procedury azylowej na granicy, można było umieścić w ośrodku detencyjnym przez maksymalny okres wynoszący 4 miesiące w ramach procedury powrotu na granicy. Jeżeli w tym okresie decyzja nakazująca powrót nie zostanie wykonana, wobec obywatela państwa trzeciego można nadal stosować środek detencyjny, jeżeli spełniony jest jeden z warunków określonych w przepisach ogólnych dotyczących środka detencyjnego, przez okres ustalony zgodnie z art. 18.

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (wersja przekształcona)

*Wkład Komisji Europejskiej w spotkanie przywódców
w Salzburgu w dniach 19-20 września 2018 r.*

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ~~ustanawiający Wspólnotę Europejską~~ ☒ o funkcjonowaniu Unii Europejskiej ☒, w szczególności jego art. ~~63 ust. 3 lit. b)~~ ☒ 79 ust. 2 lit. c) ☒,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

↓ nowy

- (1) W dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE należy wprowadzić szereg zmian¹⁰. Dla zachowania przejrzystości dyrektywę tę należy przekształcić.
- (2) Skuteczna i sprawiedliwa polityka w zakresie powrotów stanowi niezbędny element unijnego podejścia do lepszego zarządzania migracją w odniesieniu do wszystkich aspektów, odzwierciedlonego w Europejskim programie w zakresie migracji z maja 2015 r.¹¹.
- (3) W dniu 28 czerwca 2018 r. Rada Europejska podkreśliła w swoich konkluzjach konieczność istotnego zintensyfikowania skutecznego powrotu migrantów o nieuregulowanym statusie oraz przyjęła z zadowoleniem fakt, że Komisja zamierza przedstawić wnioski ustawodawcze w sprawie bardziej skutecznej i spójnej europejskiej polityki w zakresie powrotów.

¹⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz.U. L 348 z 24.12.2008, s. 98).

¹¹ COM(2015) 285 final.

↓ 2008/115/WE	motyw	1
(dostosowany)		

~~Rada Europejska na posiedzeniu w Tampere w dniach 15 i 16 października 1999 r. ustaliła spójne podejście w dziedzinie imigracji i azylu, obejmujące utworzenie wspólnego systemu azylowego, politykę imigracyjną i zwalczanie nielegalnej imigracji.~~

↓ 2008/115/WE	motyw	2
(dostosowany)		

~~Rada Europejska na posiedzeniu w Brukseli w dniach 4 i 5 listopada 2004 r. wezwwała do opracowania skutecznej polityki wydalania i repatriacji, opartej na wspólnych normach, aby osoby, które mają być wydalone, traktowane były w sposób ludzki oraz z pełnym poszanowaniem ich praw podstawowych i godności.~~

↓ 2008/115/WE	motyw	3
(dostosowany)		

~~Komitet Ministrów Rady Europy przyjął w dniu 4 maja 2005 r. „Dwadzieścia wytycznych w sprawie powrotów przymusowych”.~~

↓ 2008/115/WE	motyw	4
(dostosowany)		
⇒ nowy		

- (4) ☒ Europejska polityka w zakresie powrotów powinna się opierać na wspólnych normach, aby osoby, które mają być wydalone, traktowane były w sposób ludzki oraz z pełnym poszanowaniem ich praw podstawowych i godności ☒ ⇒, jak również na prawie międzynarodowym, w tym obowiązkach w zakresie ochrony uchodźców oraz praw człowieka. ⇐ Należy ☒ ustanowić ☒ ~~ustalić~~ jasne, przejrzyste i sprawiedliwe zasady, aby określić skuteczną politykę w zakresie powrotów ~~stanowiącą integralną część dobrze zarządzanej polityki migracyjnej~~ ⇒, która będzie służyła jako środek odstraszający dla migracji nieuregulowanej, będzie spójna ze wspólnym europejskim systemem azylowym i z systemem legalnej migracji oraz będzie przyczyniać się do integralności tych systemów ⇐.
-

↓ 2008/115/WE	motyw	5
---------------	-------	---

- (5) Należy ustanowić w niniejszej dyrektywie zbiór zasad horyzontalnych mających zastosowanie do wszystkich obywateli państw trzecich, którzy nie spełniają lub przestali spełniać warunki wjazdu, pobytu lub zamieszkania w państwie członkowskim.

↓ 2008/115/WE motyw 6

- (6) Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby zakończenie nielegalnego pobytu obywateli państw trzecich odbywało się w ramach sprawiedliwej i przejrzystej procedury. Zgodnie z ogólnymi zasadami prawa UE decyzje podejmowane na mocy niniejszej dyrektywy powinny być podejmowane indywidualnie, na podstawie obiektywnych kryteriów, co oznacza, że pod uwagę powinien być brany nie tylko sam fakt nielegalnego pobytu. Używając standardowych formularzy decyzji dotyczących powrotu, tj. decyzji nakazujących powrót oraz, jeśli zostały wydane, decyzji o zakazie wjazdu i decyzji o wykonaniu wydalenia, państwa członkowskie powinny przestrzegać tej zasady i w pełni stosować wszystkie właściwe przepisy niniejszej dyrektywy.

↓ nowy

- (7) Aby ograniczyć ryzyko ucieczki oraz prawdopodobieństwo niedozwolonego wtórnego przemieszczania się, należy wzmocnić powiązanie między decyzją o zakończeniu legalnego pobytu obywatela państwa trzeciego i decyzją nakazującą powrót. Należy zapewnić, aby decyzja nakazująca powrót była wydawana natychmiast po podjęciu decyzji o odrzuceniu lub zakończeniu legalnego pobytu lub, optymalnie, w ramach tego samego aktu lub decyzji. Wymóg ten powinien mieć w szczególności zastosowanie do przypadków, w których odrzucono wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, pod warunkiem że procedura powrotu zostanie zawieszona do momentu uprawomocnienia się decyzji odmownej oraz do czasu rozstrzygnięcia postępowania odwoławczego przeciwko takiej decyzji.

↓ 2008/115/WE motyw 7
(dostosowany)

- (8) Podkreśla się potrzebę zawarcia ~~wspólnotowych~~ ☒ unijnych ☒ oraz dwustronnych umów o readmisji z państwami trzecimi w celu ułatwienia procesu powrotu. Współpraca międzynarodowa z ☒ krajami ☒ ~~państwami~~ pochodzenia, na wszystkich etapach procesu powrotu ~~wydalania~~, jest wstępnym warunkiem doprowadzenia do trwałych powrotów.

↓ 2008/115/WE motyw 8

- (9) Uznaje się za uzasadnioną stosowaną przez państwa członkowskie praktykę powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich, pod warunkiem że ustanowione zostały sprawiedliwe i skuteczne systemy azylowe, w pełni zgodne z zasadą *non-refoulement*.

↓ 2008/115/WE motyw 9

- (10) ~~Zgodnie z dyrektywą Rady 2005/85/WE z dnia 1 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia minimalnych norm dotyczących procedur nadawania i cofania statusu uchodźcy w państwach członkowskich¹²~~, obywatela państwa trzeciego, który wystąpił o azyl w państwie członkowskim, nie należy uznawać za osobę nielegalnie przebywającą na terytorium tego państwa członkowskiego, dopóki nie wejdzie w życie decyzja odmowna w sprawie wniosku o azyl lub decyzja o odebraniu mu prawa do pobytu jako osobie ubiegającej się o azyl.

↓ nowy

- (11) Aby zapewnić bardziej przejrzyste i skuteczne zasady wyznaczania terminu dobrowolnego wyjazdu i zatrzymania obywatela państwa trzeciego, zasady ustalania, czy istnieje ryzyko ucieczki, powinny się opierać na obiektywnych kryteriach ogólnounijnych. Niniejsza dyrektywa powinna ponadto ustanawiać szczegółowe kryteria określające podstawy domniemania wzruszalnego, że istnieje ryzyko ucieczki.
- (12) Aby zwiększyć skuteczność procedury powrotu, należy nałożyć na obywateli państw trzecich wyraźne obowiązki, a w szczególności obowiązek współpracy z właściwymi organami na wszystkich etapach procedury powrotu, w tym poprzez dostarczanie informacji i elementów niezbędnych do oceny ich indywidualnej sytuacji. Jednocześnie należy zapewnić, aby obywatele państw trzecich byli informowani o skutkach niewypełnienia tych obowiązków, w związku z określaniem ryzyka ucieczki, wyznaczaniem terminu dobrowolnego wyjazdu i możliwością zastosowania środka detencyjnego, jak również w odniesieniu do programów pomocy logistycznej, finansowej i innej pomocy rzeczowej lub niefinansowej.

↓ 2008/115/WE motyw 10
(dostosowany)
⇒ nowy

- (13) Jeżeli nie ma powodów do stwierdzenia, że ☒ wyznaczanie terminu dobrowolnego wyjazdu ☒ godziłoby ~~to~~ w cel procedury powrotu, powrót dobrowolny należy przedkładać nad powrót przymusowy, a także wyznaczyć ⇒ odpowiedni ⇐ termin dobrowolnego wyjazdu ⇒, który wynosi do trzydziestu dni, w zależności zwłaszcza od perspektywy powrotu ⇐. ⇒ Terminu dobrowolnego wyjazdu nie należy wyznaczać, jeżeli stwierdzono, że w przypadku danego obywatela państwa trzeciego istnieje ryzyko ucieczki, jego wcześniejszy wniosek o pozwolenie na legalny pobyt został odrzucony jako zawierający fałszywe informacje lub oczywiście bezzasadny, lub stanowi on zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub bezpieczeństwa narodowego. ⇐ Należy przewidzieć przedłużenie terminu dobrowolnego wyjazdu, gdy ~~uznaje się to za konieczne~~ za konieczne z powodu szczególnych okoliczności w danym przypadku. ~~Aby zachęcać do powrotów~~

¹² Dyrektywa Rady 2005/85/WE z dnia 1 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia minimalnych norm dotyczących procedur nadawania i cofania statusu uchodźcy w państwach członkowskich (Dz.U. L 326 z 13.12.2005, s. 13).

~~dobrowolnych, państwa członkowskie powinny zapewnić lepszą pomoc i doradztwo w tym zakresie oraz jak najlepiej wykorzystywać stosowne możliwości finansowania dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Powrotów Imigrantów.~~

↓ nowy

- (14) Aby wspierać dobrowolne powroty, państwa członkowskie powinny posiadać programy operacyjne umożliwiające zwiększoną pomoc w przypadku powrotu i doradztwo, które mogą obejmować wsparcie na rzecz reintegracji w państwie trzecim powrotu, z uwzględnieniem norm dotyczących programów wspomaganych dobrowolnych powrotów i środków reintegracyjnych opracowanych przez Komisję we współpracy z państwami członkowskimi i zatwierdzonych przez Radę.
-

↓ 2008/115/WE motyw 11

- (15) Należy ustanowić zbiór wspólnych minimalnych gwarancji prawnych, mających zastosowanie do decyzji dotyczących powrotu, tak aby zapewnić skuteczną ochronę interesów osób, których dotyczy.
-

↓ nowy

- (16) Długość terminu na wniesienie odwołania od decyzji dotyczących powrotów powinna być wystarczająca, aby zagwarantować dostęp do skutecznego środka odwoławczego; jednocześnie należy uwzględnić, że długie terminy mogą mieć szkodliwy wpływ na procedury powrotu. W celu uniknięcia nadużywania praw i procedur na złożenie odwołania od decyzji nakazującej powrót należy wyznaczyć maksymalny okres nieprzekraczający pięciu dni. Przepis ten powinien mieć zastosowanie wyłącznie po przyjęciu decyzji o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, która stała się prawomocna, i po ewentualnej kontroli sądowej.
- (17) Odwołanie od decyzji nakazującej powrót wydanej w oparciu o decyzję o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, która była już przedmiotem skutecznego środka zaskarżenia, powinno być rozpatrywane tylko przez jedną instancję sądową, ponieważ w takim przypadku indywidualna sytuacja obywatela państwa trzeciego została już zbadana i ustalona przez organ sądowy w ramach procedury azylowej.
- (18) Odwołanie od decyzji nakazującej powrót powinno mieć automatyczny skutek zawieszający jedynie w przypadkach, w których istnieje ryzyko naruszenia zasady *non-refoulement*.
- (19) W przypadku gdy nie ma ryzyka naruszenia zasady *non-refoulement*, odwołanie od decyzji nakazującej powrót nie powinno mieć automatycznego skutku zawieszającego. Organy sądowe, na wniosek danego obywatela państwa trzeciego albo z urzędu, powinny mieć możliwość tymczasowego zawieszenia wykonania decyzji nakazującej powrót w indywidualnych przypadkach, gdy okaże się to konieczne z innych względów. Takie decyzje powinny co do zasady być podejmowane w ciągu 48 godzin. W przypadkach uzasadnionych złożonością sprawy organy sądowe powinny podjąć taką decyzję bez zbędnej zwłoki.

- (20) Aby zwiększyć skuteczność procedur powrotu oraz unikać niepotrzebnych opóźnień, bez negatywnego wpływu na prawa danych obywateli państw trzecich, wykonanie decyzji nakazującej powrót nie powinno być automatycznie zawieszane w przypadku, gdy miała już miejsce ocena ryzyka naruszenia zasady *non-refoulement* oraz skutecznie skorzystano ze środka zaskarżenia w ramach procedury azylowej przeprowadzonej przed wydaniem decyzji nakazującej powrót, w stosunku do której wniesiono odwołanie, chyba że od tego czasu sytuacja obywatela państwa trzeciego uległa znacznej zmianie.

↓ 2008/115/WE motyw 11
(dostosowany)
⇒ nowy

- (21) Osobom nieposiadającym dostatecznych środków należy udostępnić ⇨, na ich wniosek, ⇩ niezbędną pomoc prawną. ~~Państwa członkowskie powinny określić w swoim ustawodawstwie krajowym~~ Ustawodawstwo krajowe ⇨ powinno określać listę przypadków ⇩, w jakich ~~przypadkach~~ pomoc prawną należy uznać za niezbędną.

↓ 2008/115/WE motyw 12

- (22) Sytuacja obywateli państw trzecich, którzy przebywają nielegalnie, ale nie mogą jeszcze zostać wydalen, powinna zostać uregulowana. Ich podstawowe warunki bytowe powinny zostać określone zgodnie z prawem krajowym. Aby osoby te mogły wykazać swą szczególną sytuację w przypadku kontroli administracyjnych, powinny otrzymywać pisemne potwierdzenie ich sytuacji. Państwa członkowskie powinny mieć dużą swobodę w ustalaniu formy i formatu tego pisemnego potwierdzenia oraz powinny mieć możliwość włączenia go do decyzji dotyczących powrotów wydawanych zgodnie z niniejszą dyrektywą.

↓ 2008/115/WE motyw 13

- (23) Stosowanie środków przymusu powinno zostać w sposób wyraźny podporządkowane zasadom proporcjonalności i skuteczności w odniesieniu do zastosowanych środków i do zamierzonych celów. Należy ustanowić minimalne gwarancje mające zastosowanie do powrotu przymusowego, biorąc pod uwagę decyzję Rady 2004/573/WE ~~z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie organizacji wspólnych lotów w celu wydalenia z terytorium dwóch lub więcej państw członkowskich obywateli państw trzecich, którzy podlegają indywidualnemu nakazowi wydalenia~~¹³. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość korzystania z różnych możliwości nadzorowania powrotu przymusowego.

¹³ Decyzja Rady 2004/573/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie organizacji wspólnych lotów w celu wydalenia z terytorium dwóch lub więcej państw członkowskich, obywateli państw trzecich, którzy podlegają indywidualnemu nakazowi wydalenia (Dz.U. L 261 z 6.8.2004, s. 28).

↓ 2008/115/WE motyw 14

- (24) Skutkiem krajowych środków w zakresie powrotów należy nadać wymiar europejski poprzez wprowadzenie zakazu wjazdu, wskutek którego zabroniony byłby wjazd i pobyt na terytorium wszystkich państw członkowskich. Okres obowiązywania tego zakazu wjazdu należy określić z należyтым uwzględnieniem wszystkich istotnych dla danego przypadku okoliczności i nie powinien on zwykle przekraczać pięciu lat. W tym kontekście należy w sposób szczególny uwzględniać fakt, że wobec danego obywatela państwa trzeciego wydano już więcej niż jedną decyzję nakazującą powrót lub o wykonaniu wydalenia, lub fakt, że wjechał on na terytorium państwa członkowskiego w okresie obowiązywania zakazu wjazdu.

↓ nowy

- (25) W przypadku wykrycia w trakcie kontroli wyjazdowej na granicach zewnętrznych, że dany obywatel państwa trzeciego przebywał na terenie państw członkowskich nielegalnie, właściwe może być wydanie zakazu wjazdu, aby zapobiec jego ponownemu wjazdowi, a tym samym ograniczyć ryzyko nielegalnej imigracji. W uzasadnionych przypadkach, po przeprowadzeniu indywidualnej oceny oraz zgodnie z zasadą proporcjonalności, właściwy organ może wydać zakaz wjazdu bez wydawania decyzji nakazującej powrót, aby uniknąć opóźnień wyjazdu danego obywatela państwa trzeciego.

↓ 2008/115/WE motyw 15

- (26) Państwa członkowskie w swoim zakresie decydują, czy kontrola decyzji dotyczących powrotu daje organowi lub podmiotowi dokonującemu kontroli prawo do zastąpienia ich swoimi własnymi decyzjami dotyczącymi powrotu.

↓ 2008/115/WE motyw 16

- (27) Stosowanie środków detencyjnych w celu wydalenia należy ~~ograniczyć i~~ uzależnić od tego, czy jest ono proporcjonalne w odniesieniu do zastosowanych środków i zakładanych celów. Zastosowanie środka detencyjnego jest uzasadnione tylko w celu przygotowania powrotu lub wykonania wydalenia oraz jeśli zastosowanie łagodniejszych środków przymusu byłoby niewystarczające.

↓ nowy

- (28) Środek detencyjny należy zastosować, po przeprowadzeniu indywidualnej oceny, jeżeli istnieje ryzyko ucieczki, jeżeli obywatel państwa trzeciego unika przygotowań do powrotu lub wydalenia lub utrudnia przygotowania do powrotu lub wydalenia bądź jeżeli dany obywatel państwa trzeciego stanowi zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub bezpieczeństwa narodowego.

- (29) Z uwagi na to, że maksymalny okres zatrzymania w niektórych państwach członkowskich jest niewystarczający do zapewnienia realizacji powrotu, należy ustanowić maksymalny okres zatrzymania wynoszący od trzech do sześciu miesięcy – z możliwością przedłużenia – w celu zagwarantowania, że jest wystarczająco dużo czasu na pomyślnie przeprowadzenie procedury powrotu, bez uszczerbku dla ustanowionych gwarancji mających zapewnić, by środek detencyjny był stosowany jedynie w razie konieczności, w proporcjonalny sposób i tylko tak długo, jak długo trwają przygotowania do wydalenia.
- (30) Niniejsza dyrektywa nie powinna uniemożliwiać państwom członkowskim ustanawiania skutecznych, proporcjonalnych i odstrasżających sankcji oraz kar, w tym kary pozbawienia wolności, w związku z naruszeniem przepisów migracyjnych, pod warunkiem, że takie kary są zgodne z celami niniejszej dyrektywy, nie naruszają jej stosowania i zapewniają pełne poszanowanie praw podstawowych.

↓ 2008/115/WE motyw 17

- (31) Obywateli państwa trzeciego, których umieszczono w ośrodku detencyjnym, należy traktować w sposób ludzki i godny, z poszanowaniem ich praw podstawowych i zgodnie z prawem międzynarodowym i krajowym. Bez uszczerbku dla początkowego zatrzymania dokonanego przez organy ścigania, regulowanego przez prawo krajowe, środek detencyjny powinien być stosowany co do zasady w specjalnym ośrodku detencyjnym.

↓ nowy

- (32) Bez uszczerbku dla możliwości niezastosowania niniejszej dyrektywy przez państwo członkowskie w odniesieniu do przypadków, o których mowa w art. 2 ust. 2 lit. a), po zastosowaniu procedury granicznej zgodnie z rozporządzeniem (UE) .../... [*rozporządzenie o procedurze azylowej*], należy zastosować szczególną procedurę graniczną w odniesieniu do powrotu nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich, których wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej zostały odrzucone w ramach danej procedury azylowej na granicy, w celu zapewnienia bezpośredniej komplementarności między procedurą azylową a procedurą powrotu i wyeliminowania luk pomiędzy nimi. W takich przypadkach konieczne jest ustanowienie szczegółowych zasad mających zagwarantować spójność i synergię między tymi dwoma procedurami oraz integralność i skuteczność całego procesu.
- (33) Z myślą o zapewnieniu skutecznych powrotów w kontekście procedury granicznej, nie należy wyznaczać terminu dobrowolnego wyjazdu. Termin dobrowolnego wyjazdu należy jednak wyznaczać obywatelom państw trzecich posiadającym ważne dokumenty podróży i współpracującym z właściwymi organami państw członkowskich na wszystkich etapach procedur powrotu. W takim przypadku obywatel państwa trzeciego powinien przekazać ważne dokumenty podróży właściwemu organowi na przechowanie do momentu wyjazdu, co ma zabezpieczyć ucieczkom.
- (34) W celu szybkiego rozpatrzenia sprawy należy wyznaczyć maksymalny termin na odwołanie się od decyzji nakazującej powrót wydanej w następstwie decyzji o

odrzućeniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, która została przyjęta w ramach procedury granicznej i stała się prawomocna.

- (35) Odwołanie od decyzji nakazującej powrót wydanej w ramach procedury granicznej powinno mieć automatyczny skutek zawieszający, jeśli istnieje ryzyko naruszenia zasady *non-refoulement*, jeśli sytuacja danego obywatela państwa trzeciego uległa zasadniczej zmianie od momentu wydania decyzji o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w ramach procedury azylowej na granicy lub jeśli nie skorzystano skutecznie ze środka zaskarżenia w odniesieniu do decyzji o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony przyjętej w ramach procedury azylowej na granicy.
- (36) Konieczne i proporcjonalne jest zapewnienie, by obywatela państwa trzeciego, który był już zatrzymany, gdy rozpatrywano jego wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w ramach procedury azylowej na granicy, można było umieścić w ośrodku detencyjnym w celu przygotowania powrotu lub wykonania wydalenia, gdy tylko jego wniosek zostanie odrzucony. Aby uniknąć sytuacji, w której obywatel państwa trzeciego jest automatycznie zwalniany z ośrodka detencyjnego i może wjechać na terytorium państwa członkowskiego, pomimo że odmówiono mu prawa do pobytu, czas na wykonanie decyzji nakazującej powrót wydanej na granicy powinien być ograniczony. Dany obywatel państwa trzeciego może zostać zatrzymany w ramach procedury granicznej na maksymalny okres czterech miesięcy, dopóki trwają przygotowania do wydalenia i są one wykonywane z należytą starannością. Ten okres zatrzymania powinien pozostać bez uszczerbku dla innych okresów zatrzymania przewidzianych w niniejszej dyrektywie. Jeżeli wykonanie decyzji nakazującej powrót nie było możliwe przed upływem wskazanego terminu, można nakazać dalsze zatrzymanie obywatela państwa trzeciego na mocy innego przepisu niniejszej dyrektywy na przewidziany w nim czas.

↓ 2008/115/WE	motyw	18
(dostosowany)		
⇒ nowy		

- (37) Państwa członkowskie powinny mieć szybki dostęp do informacji o ⇒ decyzjach nakazujących powrót oraz ⇐ zakazach wjazdu wydanych przez inne państwa członkowskie. ~~Wymiana tych informacji powinna przebiegać~~ ☒ Dostęp ten powinien być zapewniany ☒ zgodnie z ⇒ rozporządzeniem (UE) .../...¹⁴ [*rozporządzenie w sprawie wykorzystywania Systemu Informacyjnego Schengen do celów powrotu nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich*] oraz ⇐ rozporządzeniem (WE) nr 1987/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady ~~z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania systemu informacyjnego Schengen drugiej generacji (SIS II)~~¹⁵ ⇒ , m.in. aby ułatwić wzajemne uznawanie takich decyzji przez

¹⁴ [Rozporządzenie w sprawie wykorzystywania Systemu Informacyjnego Schengen do celów powrotu nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich] (Dz.U. L ...).

¹⁵ Rozporządzenie (WE) nr 1987/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen drugiej generacji (SIS II) (Dz.U. L 381 z 28.12.2006, s. 4).

właściwe organy na podstawie dyrektywy Rady 2001/40/WE¹⁶ i decyzji Rady 2004/191/WE¹⁷ ⇐.

↓ nowy

- (38) Ustanowienie systemów zarządzania powrotami w państwach członkowskich zwiększa skuteczność procesu powrotu. Każdy system krajowy powinien przekazywać terminowo informacje na temat tożsamości i sytuacji prawnej obywatela państwa trzeciego, które są istotne dla monitorowania i podejmowania działań następczych w odniesieniu do indywidualnych przypadków. Aby takie krajowe systemy zarządzania powrotami mogły skutecznie funkcjonować oraz aby znacznie ograniczyć obciążenia administracyjne, systemy te powinny być powiązane z systemem informacyjnym Schengen w celu ułatwienia i przyspieszenia wprowadzania informacji związanych z powrotami, a także z centralnym systemem utworzonym przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej zgodnie z rozporządzeniem (UE) .../... [rozporządzenie w sprawie ESGP].
-

↓ 2008/115/WE motyw 19

⇒ nowy

- (39) Współpraca między zainteresowanymi instytucjami zaangażowanymi na wszystkich etapach procesu powrotu oraz wymiana i upowszechnianie najlepszych praktyk ⇐, m.in. uwzględnienie i regularne aktualizowanie „Podręcznika dotyczącego powrotów” w celu odzwierciedlenia zmian prawnych i politycznych, ⇐powinny towarzyszyć wprowadzaniu w życie niniejszej dyrektywy oraz zapewnić europejską wartość dodaną.
-

↓ nowy

- (40) Unia zapewnia wsparcie finansowe i operacyjne w celu skutecznego wdrożenia niniejszej dyrektywy. Państwa członkowskie powinny jak najlepiej wykorzystywać dostępne unijne instrumenty finansowe, programy i projekty w dziedzinie powrotów, w szczególności na mocy rozporządzenia (UE) .../... [rozporządzenie ustanawiające Fundusz Azylu i Migracji], jak również pomoc operacyjną zapewnianą przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej zgodnie z rozporządzeniem (UE) .../... [rozporządzenie w sprawie ESGP]. Wsparcie takie powinno być wykorzystywane w szczególności w celu wprowadzania systemów zarządzania powrotami i programów pomocy logistycznej, finansowej i innej pomocy rzeczowej lub niefinansowej na potrzeby wspierania powrotów – oraz, w stosownych

¹⁶ Dyrektywa Rady nr 2001/40/WE z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydalaniu obywateli państw trzecich (Dz.U. L 149 z 2.6.2001, s. 34).

¹⁷ Dyrektywa Rady nr 2001/40/WE z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydalaniu obywateli państw trzecich (Dz.U. L 149 z 2.6.2001, s. 34); oraz decyzja Rady 2004/191/WE z dnia 23 lutego 2004 r. określająca kryteria oraz uzgodnienia praktyczne dotyczące rekompensaty dysproporcji finansowych wynikających ze stosowania dyrektywy 2001/40/WE w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydalaniu obywateli państw trzecich (Dz.U. L 60 z 27.2.2004, s. 55).

↓ 2008/115/WE motyw 20
(dostosowany)

- (41) Ponieważ cel niniejszej dyrektywy, mianowicie ustanowienie wspólnych zasad dotyczących powrotu, wykonania wydalenia, stosowania środków przymusu, środków detencyjnych i zakazów wjazdu, nie może być osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast z uwagi na jego rozmiary i skutki możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie ~~Wspólnoty~~ Unii, ~~Wspólnota~~ Unia może przyjąć środki, zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym samym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
-

↓ 2008/115/WE motyw 21

- (42) Państwa członkowskie powinny wprowadzić w życie niniejszą dyrektywę bez dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub światopogląd, przekonania polityczne lub inne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.
-

↓ 2008/115/WE motyw 22

- (43) Zgodnie z Konwencją Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka z 1989 r. dobro dziecka powinno być kwestią nadrzędną dla państw członkowskich przy wprowadzaniu w życie niniejszej dyrektywy. Zgodnie z Europejską Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności prawo do poszanowania życia rodzinnego powinno być kwestią nadrzędną dla państw członkowskich przy wprowadzaniu w życie niniejszej dyrektywy.
-

↓ 2008/115/WE motyw 23

- (44) Stosowanie niniejszej dyrektywy nie narusza zobowiązań wynikających z Konwencji genewskiej dotyczącej statusu uchodźców z dnia 28 lipca 1951 r., zmienionej protokołem nowojorskim z dnia 31 stycznia 1967 r.
-

↓ 2008/115/WE motyw 24

- (45) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.

- (46) Cel, jakim jest skuteczna realizacja powrotów obywateli państw trzecich, którzy nie spełniają lub przestali spełniać warunki wjazdu, pobytu lub zamieszkania na terytorium państw członkowskich, zgodnie z niniejszą dyrektywą, stanowi zasadniczy element kompleksowych działań na rzecz zwalczania migracji nieuregulowanej oraz ważny powód leżący w istotnym interesie publicznym.
- (47) Organy państw członkowskich odpowiedzialne za powroty muszą przetwarzać dane osobowe w celu zapewnienia właściwego wdrażania procedur powrotu i skutecznego egzekwowania decyzji nakazujących powrót. Państwa trzecie będące państwami powrotu często nie są objęte decyzjami stwierdzającymi odpowiedni stopień ochrony przyjmowanymi przez Komisję na podstawie art. 45 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679¹⁸ lub na podstawie z art. 36 dyrektywy (UE) 2016/680¹⁹, często też nie zawierają ani nie zamierzają zawierać z Unią umów o readmisji ani w inny sposób zapewniać odpowiednich zabezpieczeń w rozumieniu art. 46 rozporządzenia (UE) 2016/679 lub w rozumieniu przepisów krajowych przyjętych w celu transpozycji art. 37 dyrektywy (UE) 2016/680. Pomimo szeroko zakrojonych wysiłków Unii w dziedzinie współpracy z głównymi krajami pochodzenia nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich zobowiązanych do powrotu, nie zawsze można zapewnić, by takie państwa trzecie systematycznie wypełniały obowiązek readmisji własnych obywateli ustanowiony prawem międzynarodowym. Umowy o readmisji zawarte lub negocjowane przez Unię lub państwa członkowskie i przewidujące odpowiednie zabezpieczenia w odniesieniu do przekazywania danych do państw trzecich zgodnie z art. 46 rozporządzenia (UE) 2016/679 lub zgodnie z przepisami krajowymi przyjętymi w celu transpozycji art. 36 dyrektywy (UE) 2016/680 dotyczą ograniczonej liczby takich państw trzecich. W sytuacji, w której umowy takie nie istnieją, właściwe organy państw członkowskich powinny przekazywać dane osobowe do celów realizacji operacji powrotowych Unii zgodnie z warunkami określonymi w art. 49 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) 2016/679 lub w przepisach krajowych przyjętych w celu transpozycji art. 38 dyrektywy (UE) 2016/680.

- (48) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu ~~o~~ nr 22 ~~o~~ w sprawie stanowiska Danii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej oraz Traktatu ~~o~~ o funkcjonowaniu Unii Europejskiej ~~o~~ ~~ustanawiającego Wspólnotę Europejską~~, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej dyrektywy, nie jest nią związana ani nie podlega jej stosowaniu.

¹⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

¹⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89).

Ze względu na to, że niniejsza dyrektywa rozwija – w zakresie, w jakim ma zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie spełniają lub przestali spełniać warunki wjazdu zgodnie z ~~kodeksem granicznym Schengen~~²⁰ ~~rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399~~²¹ ~~– dorobek Schengen na mocy tytułu IV części trzecia Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Dania, zgodnie z art. 5~~ ~~4~~ ~~wspomnianego~~ ~~tego~~ ~~protokołu, postanawia w terminie sześciu miesięcy od daty przyjęcia niniejszej dyrektywy, czy przeniesie ją~~ ~~– w terminie sześciu miesięcy od przyjęcia przez Radę niniejszej dyrektywy – podejmuje decyzję, czy dokona jej transpozycji~~ ~~do swojego prawa krajowego.~~

↓ 2008/115/WE motyw 26
(dostosowany)

- (49) W zakresie, w jakim niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie spełniają lub przestali spełniać warunki wjazdu zgodnie z ~~rozporządzeniem (UE) 2016/399~~ ~~kodeksem granicznym Schengen~~, stanowi ona rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, które nie mają zastosowania do Zjednoczonego Królestwa zgodnie z decyzją Rady 2000/365/WE ~~z dnia 29 maja 2000 r. dotyczącą wniosku Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej o zastosowanie wobec nich niektórych przepisów dorobku Schengen~~²². Ponadto zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu ~~nr 21~~ ~~dotyczącego~~ w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii ~~w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości,~~ ~~załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu~~ ~~o funkcjonowaniu Unii Europejskiej~~ ~~ustanawiającego Wspólnotę Europejską, oraz bez uszczerbku dla art. 4~~ ~~wspomnianego~~ ~~tego~~ ~~protokołu, Zjednoczone Królestwo nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej dyrektywy, nie jest nią zatem w całości związane ani nie podlega jej stosowaniu.~~

↓ 2008/115/WE motyw 27
(dostosowany)

- (50) W zakresie, w jakim niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie spełniają lub przestali spełniać warunki wjazdu zgodnie z ~~rozporządzeniem (UE) 2016/399~~ ~~kodeksem granicznym Schengen~~, stanowi ona rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, które nie mają zastosowania do Irlandii zgodnie z decyzją Rady 2002/192/WE ~~z dnia 28 lutego 2002 r. dotyczącą wniosku Irlandii o zastosowanie wobec niej niektórych przepisów dorobku Schengen~~²³. Ponadto, zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu ~~nr 21~~ ~~dotyczącego~~ w sprawie

²⁰ ~~Rozporządzenie (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz.U. L 105 z 13.4.2006, s. 1).~~

²¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz.U. L 77 z 23.3.2016, s. 1).

²² Decyzja Rady 2000/365/WE z dnia 29 maja 2000 r. dotycząca wniosku Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej o zastosowanie wobec niego niektórych przepisów dorobku Schengen (Dz.U. L 131 z 1.6.2000, s. 43).

²³ Decyzja Rady 2002/192/WE z dnia 28 lutego 2002 r. dotycząca wniosku Irlandii o zastosowaniu wobec niej niektórych przepisów dorobku Schengen (Dz.U. L 64 z 7.3.2002, s. 20).

stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii ~~☒~~ w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości ~~☒~~, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu ~~☒~~ o funkcjonowaniu Unii Europejskiej ~~☒~~ ustanawiającego Wspólnotę Europejską, oraz bez uszczerbku dla art. 4 ~~wspomnianego ☒~~ tego ~~☒~~ p~~r~~otokołu, Irlandia nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej dyrektywy, nie jest nią ~~zatem w całości~~ związana ani nie podlega jej stosowaniu.

↓ 2008/115/WE motyw 28
(dostosowany)

- (51) W odniesieniu do Islandii i Norwegii, niniejsza dyrektywa – w zakresie, w jakim ma ona zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie spełniają lub przestali spełniać warunki wjazdu zgodnie z ~~☒~~ rozporządzeniem (UE) 2016/399 ~~☒~~ ~~kodeksem granicznym Schengen~~ – stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Układu zawartego przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącego włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen, które wchodzą w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 pkt C decyzji Rady 1999/437/WE ~~z dnia 17 maja 1999 r.~~ ²⁴ ~~w sprawie niektórych warunków stosowania tego Układu.~~

↓ 2008/115/WE motyw 29
(dostosowany)

- (52) W odniesieniu do Szwajcarii, niniejsza dyrektywa – w zakresie, w jakim ma ona zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie spełniają lub przestali spełniać warunki wjazdu zgodnie z ~~☒~~ rozporządzeniem (UE) 2016/399 ~~☒~~ ~~kodeksem granicznym Schengen~~ – stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen – w rozumieniu Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen²⁵, które wchodzą w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 pkt C decyzji 1999/437/WE w powiązaniu z art. 3 decyzji Rady 2008/146/WE ~~z dnia 28 stycznia 2008 r.~~ ²⁶ ~~w sprawie zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej tej Umowy.~~

²⁴ Decyzja Rady 1999/437/WE z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie niektórych warunków stosowania Układu zawartego przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącego włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen (Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 31).

²⁵ Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 52.

²⁶ Decyzja Rady 2008/146/WE z dnia 28 stycznia 2008 r. w sprawie zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia tego państwa we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen (Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 1).

↓ 2008/115/WE motyw 30
(dostosowany)

- (53) W odniesieniu do Liechtensteinu, niniejsza dyrektywa – w zakresie, w jakim ma zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie spełniają lub przestali spełniać warunki wjazdu zgodnie z ~~rozporządzeniem (UE) 2016/399~~ ~~kodeksem granicznym Schengen~~ – stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Protokołu między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu o przystąpieniu Księstwa Liechtensteinu do Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen²⁷, które wchodzą w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 pkt C decyzji 1999/437/WE w powiązaniu z art. 3 decyzji Rady 2011/350/UE²⁸ ~~2008/261/WE z dnia 28 lutego 2008 r.~~ ~~29 w sprawie podpisania, w imieniu Wspólnoty Europejskiej, oraz tymczasowego stosowania niektórych postanowień tego Protokołu.~~

↓ nowy

- (54) Obowiązek transpozycji niniejszej dyrektywy do prawa krajowego należy ograniczyć do tych przepisów, które stanowią merytoryczną zmianę w porównaniu z wcześniejszą dyrektywą. Obowiązek transpozycji przepisów, które nie uległy zmianie, wynika z wcześniejszej dyrektywy.
- (55) Niniejsza dyrektywa nie powinna naruszać obowiązków państw członkowskich dotyczących terminów transpozycji do prawa krajowego dyrektywy, określonych w załączniku I,

↓ 2008/115/WE (dostosowany)

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsza dyrektywa określa wspólne normy i procedury, które mają być stosowane przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli

²⁷ Dz.U. L 160 z 18.6.2011, s. 21.

²⁸ Decyzja Rady 2011/350/UE z dnia 7 marca 2011 r. w sprawie zawarcia w imieniu Unii Europejskiej Protokołu między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu w sprawie przystąpienia Księstwa Liechtensteinu do Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen, odnoszącego się do zniesienia kontroli na granicach wewnętrznych i do przemieszczania się osób (Dz.U. L 160 z 18.6.2011, s. 19).

²⁹ Dz.U. L 83 z 26.3.2008, s. 3.

państw trzecich, zgodnie z prawami podstawowymi jako zasadami ogólnymi prawa ~~wspólnotowego~~ Unii oraz prawa międzynarodowego, w tym z obowiązkami w zakresie ochrony uchodźców oraz praw człowieka.

Artykuł 2

Zakres zastosowania

1. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do obywateli państw trzecich nielegalnie przebywających na terytorium państwa członkowskiego.
2. Państwa członkowskie mogą postanowić, że nie będą stosować niniejszej dyrektywy do obywateli państw trzecich, którzy:
 - (a) podlegają zakazowi wjazdu zgodnie z art. ~~1413~~ rozporządzenia (UE) 2016/399 ~~kodeksu granicznego Schengen~~ lub którzy zostali zatrzymani lub ujęci przez właściwe organy w związku z nielegalnym przekraczaniem lądowej, morskiej lub powietrznej zewnętrznej granicy tego państwa członkowskiego oraz którzy nie otrzymali następnie zezwolenia na pobyt lub prawa do pobytu w tym państwie członkowskim;
 - (b) podlegają sankcji karnej, która przewiduje lub której skutkiem jest zobowiązanie do powrotu, zgodnie z prawem krajowym, lub podlegają ekstradycji.
3. Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do osób korzystających z ~~wspólnotowego~~ prawa do swobodnego przemieszczania się na mocy prawa Unii, określonych w art. 2 pkt. 5 rozporządzenia (UE) 2016/399 ~~kodeksu granicznego Schengen~~.

Artykuł 3

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

1. „obywatel państwa trzeciego” oznacza każdą osobę niebędącą obywatelem Unii w znaczeniu art. 20 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i niebędącą osobą korzystającą z ~~wspólnotowego~~ prawa do swobodnego przemieszczania się na mocy prawa Unii, określonej w art. 2 pkt 5 rozporządzenia (UE) 2016/399 ~~kodeksu granicznego Schengen~~;
2. „nielegalny pobyt” oznacza obecność na terytorium państwa członkowskiego obywatela państwa trzeciego, który nie spełnia lub przestał spełniać warunki wjazdu do państwa członkowskiego, określone w art. 65 rozporządzenia (UE) 2016/399 ~~kodeksu granicznego Schengen~~, albo innych warunków wjazdu, pobytu lub zamieszkania w tym państwie członkowskim;
3. „powrót” oznacza powrót obywatela państwa trzeciego – wynikający z dobrowolnego lub przymusowego wykonania zobowiązania do powrotu – do:
 - a) jego/jej państwa ~~państwa~~ kraju pochodzenia, lub
 - b) kraju tranzytu, zgodnie z ~~wspólnotowymi~~ unijnymi lub dwustronnymi umowami o readmisji lub z innymi porozumieniami, lub
 - c) innego państwa trzeciego, do którego dany obywatel państwa trzeciego zdecyduje się dobrowolnie powrócić i przez które zostanie przyjęty;

4. „decyzja nakazująca powrót” oznacza decyzję administracyjną lub orzeczenie sądowe, w których stwierdza się lub uznaje, że obywatel państwa trzeciego przebywa w państwie członkowskim nielegalnie, oraz nakłada się lub stwierdza zobowiązanie do powrotu;
5. „wydalenie” oznacza wykonanie zobowiązania do powrotu, czyli fizyczny przewóz osoby poza terytorium państwa członkowskiego;
6. „zakaz wjazdu” oznacza decyzję administracyjną lub orzeczenie sądowe, które zakazują na określony czas wjazdu i pobytu na terytorium państw członkowskich oraz którym towarzyszy decyzja nakazująca powrót;
7. „ryzyko ucieczki” oznacza istnienie w indywidualnych przypadkach powodów, opartych na obiektywnych kryteriach określonych przez prawo, pozwalających sądzić, że obywatel państwa trzeciego, który jest objęty procedurami dotyczącymi powrotu, może uciec;
8. „dobrowolny wyjazd” oznacza zastosowanie się do zobowiązania do powrotu w terminie, który został w tym celu określony w decyzji nakazującej powrót ~~o zobowiązaniu do powrotu~~;
9. „osoby wymagające szczególnego traktowania” oznacza małoletnich, małoletnich bez opieki, osoby niepełnosprawne, osoby starsze, kobiety w ciąży, osoby samotnie wychowujące małoletnie dzieci, ofiary tortur, zgwałcenia lub innych poważnych form przemocy psychicznej, fizycznej lub seksualnej.

Artykuł 4

Korzystniejsze postanowienia

1. Niniejsza dyrektywa nie narusza korzystniejszych postanowień zawartych w:
 - (c) dwu- lub wielostronnych umowach między ~~Wspólnotą~~ ☒ Unią ☒ lub ~~Wspólnotą~~ ☒ Unią ☒ i jej państwami członkowskimi i co najmniej jednym państwem trzecim;
 - (d) dwu- lub wielostronnych umowach między jednym lub większą liczbą państw członkowskich i jednym lub większą liczbą państw trzecich.
2. Niniejsza dyrektywa nie narusza żadnych przepisów dorobku ~~Wspólnoty~~ ☒ Unii ☒ w dziedzinie polityki imigracyjnej i azylowej, które mogą być korzystniejsze dla obywatela państwa trzeciego.
3. Niniejsza dyrektywa nie narusza prawa państw członkowskich do przyjęcia lub zachowania przepisów korzystniejszych dla osób objętych jej zakresem zastosowania, o ile przepisy te są zgodne z niniejszą dyrektywą.
4. W odniesieniu do obywateli państw trzecich wyłączonych z zakresu zastosowania niniejszej dyrektywy zgodnie z art. 2 ust. 2 lit. a) państwa członkowskie:
 - (e) zapewniają, by ich traktowanie oraz poziom ochrony były nie mniej korzystne, niż przewidziano w art. ~~108~~ ust. 4 i 5 (ograniczenia w stosowaniu środków przymusu), art. ~~119~~ ust. 2 lit. a) (wstrzymanie wydalenia), art. ~~174~~ ust. 1 lit. b) i d) (opieka zdrowotna w nagłych wypadkach i uwzględnianie potrzeb osób wymagających szczególnego traktowania) oraz w art. ~~194~~ i ~~2017~~ (warunki pobytu w ośrodku detencyjnym), oraz
 - (f) przestrzegają zasady *non-refoulement*.

Artykuł 5

Zasada *non-refoulement*, dobro dziecka, życie rodzinne i stan zdrowia

Wprowadzając w życie niniejszą dyrektywę, państwa członkowskie należyście uwzględniają

- (g) dobro dziecka;
- (h) życie rodzinne;
- (i) stan zdrowia danego obywatela państwa trzeciego

i przestrzegają zasady *non-refoulement*.

↓ nowy

Artykuł 6

Ryzyko ucieczki

1. Obiektywne kryteria, o których mowa w art. 3 pkt 7, obejmują co najmniej następujące kryteria:

- (j) brak dokumentów potwierdzających tożsamość;
- (k) brak miejsca pobytu, brak miejsca stałego pobytu lub wiarygodnego adresu;
- (l) brak zasobów finansowych;
- (m) nielegalny wjazd na terytorium państw członkowskich;
- (n) przemieszczenie się bez zezwolenia na terytorium innego państwa członkowskiego;
- (o) wyraźne wyrażenie zamiaru nieprzestrzegania środków związanych z powrotami wprowadzanych na podstawie niniejszej dyrektywy;
- (p) objęcie decyzją nakazującą powrót wydaną w innym państwie członkowskim;
- (q) niezastosowanie się do decyzji nakazującej powrót, w tym niewykonanie zobowiązania do powrotu w terminie dobrowolnego wyjazdu;
- (r) niewykonanie określonego w art. 8 ust. 2 obowiązku natychmiastowego udania się na terytorium innego państwa członkowskiego, które wydało ważne zezwolenie na pobyt lub inne zezwolenie upoważniające do pobytu;
- (s) niewypełnienie obowiązku współpracy z właściwymi organami państw członkowskich na wszystkich etapach procedur powrotu, o którym mowa w art. 7;
- (t) istnienie wyroku skazującego za przestępstwo, w tym poważne przestępstwo popełnione w innym państwie członkowskim;
- (u) toczące się dochodzenie i proces karny;
- (v) posługiwanie się fałszywymi lub podrobionymi dokumentami tożsamości, niszczenie lub inna forma usuwania istniejących dokumentów lub odmowa złożenia odcisków palców zgodnie z wymogami prawa Unii lub prawa międzynarodowego;
- (w) siłowy lub oparty na oszustwie sprzeciw wobec procedur powrotu;

- (x) niezastosowanie się do środka mającego na celu zapobieżenie ryzyku ucieczki, o którym mowa w art. 9 ust. 3;
- (y) niezastosowanie się do istniejącego zakazu wjazdu.

2. Istnienie ryzyka ucieczki określa się na podstawie ogólnej oceny szczególnych okoliczności w danym przypadku, biorąc pod uwagę obiektywne kryteria, o których mowa w ust. 1.

Państwa członkowskie przyjmują jednak, że w danym przypadku – o ile nie zostanie udowodnione inaczej – istnieje ryzyko ucieczki, jeśli spełnione jest jedno z obiektywnych kryteriów, o których mowa w ust. 1 lit. m), n), o) i p).

Artykuł 7

Obowiązek współpracy

1. Państwa członkowskie nakładają na obywateli państw trzecich obowiązek współpracy z właściwymi organami państw członkowskich na wszystkich etapach procedur powrotu. Obowiązek ten obejmuje w szczególności:
 - (z) obowiązek przedstawienia wszelkich elementów koniecznych do ustalenia lub weryfikacji tożsamości;
 - (aa) obowiązek udzielenia informacji na temat państw trzecich, przez które dana osoba się przedostała;
 - (bb) obowiązek bycia obecnym i dostępnym w trakcie trwających procedur;
 - (cc) obowiązek przedłożenia właściwym organom państw państwa trzeciego wniosku o wydanie ważnego dokumentu podróży.
2. Na elementy, o których mowa w ust. 1 lit. a) składają się oświadczenia obywatela państwa trzeciego i dokumenty znajdujące się w jego posiadaniu dotyczące tożsamości, obywatelstwa lub obywatelstw, kraju lub krajów oraz miejsca lub miejsc poprzedniego pobytu, tras podróży oraz dokumentacji podróży.
3. Państwa członkowskie informują obywateli państw trzecich o konsekwencjach nieprzestrzegania obowiązku, o którym mowa w ust. 1.

↓ 2008/115/WE (dostosowany)
⇒ nowy

ROZDZIAŁ II

ZAKOŃCZENIE NIELEGALNEGO POBYTU

Artykuł ~~86~~

Decyzja nakazująca powrót ~~o zobowiązaniu do powrotu~~

1. Bez uszczerbku dla wyjątków, o których mowa w ust. 2–5, państwa członkowskie wydają decyzję nakazującą powrót każdemu obywatelowi państwa trzeciego nielegalnie przebywającemu na ich terytorium.
2. Obywatele państw trzecich nielegalnie przebywający na terytorium jednego z państw członkowskich oraz posiadający ważne zezwolenie na pobyt lub inne zezwolenie

upoważniające ich do pobytu wydane przez inne państwo członkowskie, mają obowiązek natychmiast udać się na terytorium tego państwa członkowskiego. Jeżeli dany obywatel państwa trzeciego nie wypełni tego obowiązku lub gdy natychmiastowy wyjazd danego obywatela państwa trzeciego jest konieczny ze względów porządku publicznego lub bezpieczeństwa narodowego, zastosowanie ma ust. 1.

3. Państwa członkowskie mogą wstrzymać się od wydania decyzji nakazującej powrót wobec obywatela państwa trzeciego nielegalnie przebywającego na nich terytorium, jeżeli dany obywatel państwa trzeciego zostanie przyjęty przez inne państwo członkowskie na podstawie dwustronnych umów lub porozumień obowiązujących w ~~☒~~ dniu 13 stycznia 2009 r. ~~☒~~ chwili wejścia w życie niniejszej dyrektywy. W takim przypadku państwo członkowskie, które przyjęło danego obywatela państwa trzeciego, stosuje ust. 1.
4. Państwa członkowskie mogą w dowolnym momencie postanowić o wydaniu obywatelowi państwa trzeciego nielegalnie przebywającego na ich terytorium, niezależnego zezwolenia na pobyt lub innego zezwolenia upoważniającego go do pobytu, ze względu na jego ciężką sytuację albo z przyczyn humanitarnych lub z innych przyczyn. W takim przypadku nie wydaje się decyzji nakazującej powrót. Jeżeli decyzja nakazująca powrót została już wydana, należy ją uchylić lub zawiesić na okres ważności wspomnianego zezwolenia na pobyt lub innego zezwolenia upoważniającego do pobytu.
5. Jeżeli wobec obywatela państwa trzeciego nielegalnie przebywającego na terytorium danego państwa członkowskiego toczy się procedura mająca na celu przedłużenie ważności zezwolenia na pobyt lub innego zezwolenia upoważniającego do pobytu, wspomniane państwo członkowskie rozważa wstrzymanie się od wydania decyzji nakazującej powrót aż do zakończenia toczącej się procedury, ~~bez uszczerbku dla~~ ~~ust. 6.~~
6. ⇒ Państwa członkowskie wydają decyzję nakazującą powrót bezzwłocznie po przyjęciu decyzji o zakończeniu legalnego pobytu obywatela państwa trzeciego, w tym decyzji o nieprzyznaniu statusu uchodźcy lub statusu ochrony uzupełniającej zgodnie z rozporządzeniem (UE) .../... [rozporządzenie o kwalifikowaniu]. ⇐

Niniejsza dyrektywa nie wyklucza podejmowania przez państwa członkowskie decyzji ~~☒~~ nakazującej powrót ~~☒~~ o zakończeniu legalnego pobytu wraz z decyzją ~~nakazującą powrót lub~~ ~~☒~~ decyzją o zakończeniu legalnego pobytu obywatela państwa trzeciego, ~~☒~~ decyzją o wykonaniu wydalenia lub zakazem wjazdu, w ramach jednej decyzji administracyjnej lub orzeczenia sądowego, zgodnie z ich prawem krajowym, ~~bez uszczerbku dla gwarancji proceduralnych przewidzianych w rozdziale III i w innych odpowiednich przepisach prawa wspólnotowego i krajowego.~~

↓ nowy

Akapity pierwszy i drugi pozostają bez uszczerbku dla gwarancji przewidzianych w rozdziale III i w innych odpowiednich przepisach prawa Unii i prawa krajowego.

↓ 2008/115/WE (dostosowany)
⇒ nowy

Artykuł 97

Dobrowolny wyjazd

1. Bez uszczerbku dla wyjątków, o których mowa w ust. 2 i 4, w decyzji nakazującej powrót wyznacza się odpowiedni termin dobrowolnego wyjazdu, który wynosi ~~od siedmiu~~ do trzydziestu dni. Państwa członkowskie mogą określić w prawie krajowym, że termin ten jest wyznaczany jedynie na wniosek danego obywatela państwa trzeciego. W takim przypadku państwa członkowskie informują danych obywateli państw trzecich o możliwości złożenia takiego wniosku.

Przewidziany ☒ w pierwszym akapicie ☒ wyżej termin nie pozbawia danych obywateli państw trzecich możliwości wcześniejszego wyjazdu.

↓ nowy

Długość terminu dobrowolnego wyjazdu określa się z należyтым uwzględnieniem szczególnych okoliczności w danym przypadku, a w szczególności perspektywy powrotu.

↓ 2008/115/WE (dostosowany)
⇒ nowy

2. Jeżeli jest to konieczne, państwa członkowskie przedłużają termin dobrowolnego wyjazdu, uwzględniając w danym przypadku szczególne okoliczności, takie jak długość pobytu, obecność dzieci uczęszczających do szkoły oraz istnienie innych związków rodzinnych i społecznych.
3. Niektóre obowiązki mające na celu uniknięcie ryzyka ucieczki, takie jak regularne zgłaszanie się do danego organu, wpłacenie odpowiedniej kaucji, dostarczenie dokumentów lub obowiązek przebywania w określonym miejscu, mogą zostać nałożone na czas trwania okresu, w którym ma nastąpić dobrowolny wyjazd.

4. ⇒ Państwa członkowskie nie wyznaczają terminu dobrowolnego wyjazdu w następujących przypadkach: ⇐

- a) ~~Jeżeli~~ ☒ jeśli ☒ istnieje ryzyko ucieczki ⇒ stwierdzone zgodnie z art. 6 ⇐ ;
- b) ~~lub jeżeli~~ ☒ jeśli ☒ wniosek o pozwolenie na legalny pobyt został odrzucony jako oczywiście bezzasadny lub zawierający fałszywe informacje;⇐
- c) ~~lub jeżeli~~ ☒ jeśli ☒ ~~dana osoba~~ ☒ dany obywatel państwa trzeciego ☒ stanowi zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub bezpieczeństwa narodowego, ~~państwo członkowskie może wstrzymać się od wyznaczenia terminu dobrowolnego wyjazdu, lub może wyznaczyć termin krótszy niż siedem dni.~~

Artykuł ~~108~~

Wydalenie

1. Państwa członkowskie podejmują wszelkie środki niezbędne do wykonania decyzji nakazującej powrót, jeżeli żaden termin dobrowolnego wyjazdu nie został wyznaczony zgodnie z art. ~~97~~ ust. 4 lub jeżeli zobowiązanie do powrotu nie zostało wykonane w terminie dobrowolnego wyjazdu, zgodnie z art. ~~97~~. ⇨ Środki te obejmują wszelkie środki niezbędne do potwierdzenia tożsamości nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich, którzy nie posiadają ważnych dokumentów podróży, oraz do uzyskania takich dokumentów. ⇐
2. Jeżeli państwo członkowskie wyznaczyło termin dobrowolnego wyjazdu zgodnie z art. ~~97~~, decyzja nakazująca powrót może być wykonana dopiero po wygaśnięciu tego terminu, chyba że pojawi się w tym okresie ryzyko, o którym mowa w art. ~~97~~ ust. 4.
3. Państwo członkowskie może wydawać odrębne decyzje administracyjne lub orzeczenia sądowe nakazujące wydalenie.
4. Jeżeli państwa członkowskie stosują – w ostateczności – środki przymusu w celu przeprowadzenia wydalenia obywatela państwa trzeciego, który sprzeciwia się temu wydaleniu, środki te muszą być proporcjonalne i nie mogą obejmować użycia siły przekraczającego rozsądne granice. Są one stosowane w sposób przewidziany w prawie krajowym, z poszanowaniem praw podstawowych i należnym szacunkiem dla godności i nietykalności cielesnej danego obywatela państwa trzeciego.
5. Jeżeli wydalenie następuje drogą powietrzną, państwa członkowskie uwzględniają wspólne wytyczne w sprawie postanowień dotyczących bezpieczeństwa w odniesieniu do wspólnych wydań drogą powietrzną, załączone do decyzji 2004/573/WE.
6. Państwa członkowskie zapewniają skuteczny system monitorowania powrotów przymusowych.

Artykuł ~~119~~

Wstrzymanie wydalenia

1. Państwa członkowskie przesuwają termin wydalenia:
 - a) jeżeli miałyby ono naruszać zasadę *non-refoulement*, lub
 - b) dopóki obowiązuje zawieszenie wykonania decyzji nakazującej powrót, przyznane zgodnie z art. ~~1613~~ ~~ust. 2~~.
2. Państwa członkowskie mogą wstrzymać wydalenie na odpowiedni okres, uwzględniając szczególne okoliczności w danym przypadku. Państwa członkowskie uwzględniają w szczególności:
 - a) stan fizyczny i psychiczny obywatela państwa trzeciego;
 - b) względy techniczne, takie jak brak możliwości transportu, niemożność wydalenia z powodu braku ☒ dokumentów potwierdzających tożsamość ☒ ustalenia jej tożsamości.
3. Jeżeli wydalenie zostaje wstrzymane zgodnie z ust. 1 i 2, na danego obywatela państwa trzeciego mogą zostać nałożone obowiązki określone w art. ~~97~~ ust. 3.

Artykuł ~~124~~0

Powrót i wydalenie małoletnich bez opieki

1. Przed podjęciem decyzji o wydaniu decyzji nakazującej powrót wobec małoletniego bez opieki, zostaje mu przyznana odpowiednia pomoc, z należyтым uwzględnieniem dobra dziecka.
2. Przed wydaleniem małoletniego bez opieki z terytorium danego państwa członkowskiego organy tego państwa członkowskiego upewniają się, że zostanie on przekazany członkowi swojej rodziny lub wyznaczonemu opiekunowi albo zostanie umieszczony w odpowiednim ośrodku w państwie, do którego następuje wydalenie.

Artykuł ~~134~~1

Zakaz wjazdu

1. Decyzji nakazującej powrót towarzyszy zakaz wjazdu:
 - a) jeżeli nie wyznaczono terminu dobrowolnego wyjazdu, lub
 - b) jeżeli zobowiązanie do powrotu nie zostało wykonane.W innych przypadkach decyzjom nakazującym powrót może towarzyszyć zakaz wjazdu.

↓ nowy

2. W przypadkach uzasadnionych szczególnymi okolicznościami danej sprawy i z uwzględnieniem zasady proporcjonalności państwa członkowskie mogą wydać zakaz wjazdu, który nie towarzyszy decyzji nakazującej powrót, wobec obywatela państwa trzeciego przebywającego nielegalnie na terytorium państw członkowskich, którego nielegalny pobyt wykryto w związku z odprawą graniczną przy wyjeździe przeprowadzaną zgodnie z art. 8 rozporządzenia (UE) 2016/399.

↓ 2008/115/WE
⇒ nowy

- ~~32.~~ Czas trwania zakazu wjazdu jest określany z należyтым uwzględnieniem wszystkich istotnych dla danego przypadku okoliczności i co do zasady nie przekracza pięciu lat. Może on być jednak dłuższy niż pięć lat, jeżeli obywatel państwa trzeciego stanowi poważne zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub bezpieczeństwa narodowego.
- ~~43.~~ Państwa członkowskie rozważają cofnięcie lub zawieszenie zakazu wjazdu, jeżeli obywatel państwa trzeciego, który podlega zakazowi wjazdu wydanemu zgodnie z ust. 1 akapit drugi, jest w stanie wykazać, że opuścił terytorium państwa członkowskiego, w pełni przestrzegając decyzji nakazującej powrót.

Ofiary handlu ludźmi, którym wydano zezwolenie na pobyt zgodnie z dyrektywą Rady 2004/81/WE ~~z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentu pobytowego wydawanego obywatelom państw trzecich, którzy są ofiarami handlu ludźmi lub wcześniej byli przedmiotem działań ułatwiających nielegalną imigrację, którzy~~

~~współpracują z właściwymi organami~~³⁰, nie podlegają zakazowi wjazdu, bez uszczerbku dla ust. 1 akapit pierwszy pkt b) oraz pod warunkiem, że dany obywatel państwa trzeciego nie stanowi zagrożenia dla porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub bezpieczeństwa narodowego.

W indywidualnych przypadkach państwa członkowskie mogą wstrzymać się od wydania zakazu wjazdu lub zawiesić go z przyczyn humanitarnych.

W indywidualnych przypadkach lub w niektórych kategoriach przypadków państwa członkowskie mogą cofnąć lub zawiesić zakaz wjazdu z innych przyczyn.

54. Jeżeli państwo członkowskie rozważa możliwość wydania zezwolenia na pobyt lub innego zezwolenia upoważniającego do pobytu obywatelowi państwa trzeciego, wobec którego w innym państwie członkowskim wydany został zakaz wjazdu, zasięga ono najpierw opinii państwa członkowskiego, które wydało ten zakaz wjazdu ~~oraz bierze pod uwagę jego interesy zgodnie z art. 25 Konwencji wykonawczej do układu z Schengen~~³¹ ⇨, zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2018/XXX³² ⇐.
65. Ust. 1–54 mają zastosowanie bez uszczerbku dla prawa do międzynarodowej ochrony, określonej w art. 2 pkt a) ~~lit. a) dyrektywy 2011/95/UE dyrektywy Rady 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zawartości przyznawanej ochrony~~³³, w państwach członkowskich.

↓ nowy

Artykuł 14

Zarządzanie powrotami

1. Każde państwo członkowskie ustanawia, eksploatuje, utrzymuje i rozwija krajowy system zarządzania powrotami, w którym przetwarza się wszystkie informacje konieczne do wdrożenia niniejszej dyrektywy, w szczególności na potrzeby zarządzania poszczególnymi sprawami, jak również zarządzania dowolną procedurą związaną z powrotem.
2. System krajowy ustanawiany jest w sposób, który zapewnia kompatybilność techniczną umożliwiającą komunikację z systemem centralnym ustanowionym zgodnie z art. 50 rozporządzenia (UE) .../... [rozporządzenie w sprawie ESGP].
3. Państwa członkowskie ustanawiają programy udzielania pomocy logistycznej, finansowej i innej pomocy rzeczowej lub niefinansowej, zgodnie z przepisami krajowymi, w celu wspierania powrotów legalnie przebywających obywateli państw

³⁰ Dyrektywa Rady 2004/81/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentu pobytowego wydawanego obywatelom państw trzecich, którzy są ofiarami handlu ludźmi lub wcześniej byli przedmiotem działań ułatwiających nielegalną imigrację, którzy współpracują z właściwymi organami (Dz.U. L 261 z 6.8.2004, s. 19).

³¹ Dz.U. L 239 z 22.9.2000, s. 10.

³² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/... z dnia [...] w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie odpraw granicznych, zmieniające konwencję wykonawczą do układu z Schengen oraz zmieniające i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1987/2006 [czeka na przyjęcie].

³³ Dz.U. L 304 z 30.9.2004, s. 12.

trzecich, którzy są obywatelami państw trzecich wymienionych w załączniku I do rozporządzenia Rady 539/2001³⁴.

Taka pomoc może obejmować wsparcie na rzecz reintegracji w państwie trzecim będącym państwem powrotu.

Przyznanie takiej pomocy, w tym jej forma i zakres, wymaga współpracy danego obywatela państwa trzeciego z właściwymi organami państw członkowskich, jak przewidziano w art. 7 niniejszej dyrektywy.

↓ 2008/115/WE

ROZDZIAŁ III GWARANCJE PROCEDURALNE

Artykuł ~~15~~¹²

Forma

1. Decyzje nakazujące powrót oraz, w stosownych przypadkach, decyzje o zakazie wjazdu lub o wykonaniu wydalenia wydawane są w formie pisemnej i zawierają uzasadnienie faktyczne i prawne, a także informacje o dostępnych środkach odwoławczych.

Można ograniczyć uzasadnienie faktyczne, jeżeli prawo krajowe pozwala na ograniczenie prawa do informacji, w szczególności w celu ochrony bezpieczeństwa narodowego, obronności, bezpieczeństwa publicznego oraz w celu zapobiegania przestępstwom karnym, prowadzenia dochodzenia w sprawie, wykrywania i ścigania przestępstw karnych.

2. Państwa członkowskie na żądanie zapewniają pisemne lub ustne tłumaczenie głównych elementów decyzji dotyczących powrotu, o których mowa w ust. 1 – w tym tłumaczenia informacji o dostępnych środkach odwoławczych – na język, który obywatel państwa trzeciego rozumie lub można w uzasadniony sposób przypuszczać, że jest dla niego zrozumiały.

3. Państwa członkowskie mogą postanowić, że nie będą stosować ust. 2 wobec obywateli państw trzecich, którzy nielegalnie wjechali na terytorium jednego z państw członkowskich i którzy następnie nie otrzymali zezwolenia lub prawa do pobytu w tym państwie członkowskim.

W takich przypadkach decyzje dotyczące powrotu, o których mowa w ust. 1, wydawane są na standardowym formularzu, którego wzór określa prawo krajowe.

Państwa członkowskie udostępniają ogólne broszury informacyjne wyjaśniające najważniejsze elementy standardowego formularza przynajmniej w pięciu językach, które są najczęściej używane lub rozumiane przez nielegalnych migrantów przybywających do danego państwa członkowskiego.

³⁴ Rozporządzenie Rady (WE) nr 539/2001 z dnia 15 marca 2001 r. wymieniające państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Dz.U. L 81 z 21.3.2001, s. 1).

Środki odwoławcze

1. Dany obywatel państwa trzeciego otrzymuje możliwość skorzystania ze skutecznych środków odwoławczych, aby zaskarżyć decyzje dotyczące powrotu, o których mowa w art. ~~1542~~ ust. 1, przed właściwym organem sądowym ~~lub administracyjnym lub właściwym podmiotem złożonym z osób bezstronnych i posiadających gwarancje niezależności.~~

↓ nowy

Danemu obywatelowi państwa trzeciego przysługuje prawo do odwołania się przed jedną instancją sądową od decyzji nakazującej powrót, jeśli taka decyzja opiera się na decyzji o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej podjętej zgodnie z rozporządzeniem (UE) .../... [rozporządzenie o procedurze azylowej], która była przedmiotem skutecznej kontroli sądowej zgodnie z art. 53 tego rozporządzenia.

↓ 2008/115/WE

⇒ nowy

2. Organ ~~lub podmiot~~ ⇒ sądowy ⇐, o którym mowa w ust. 1, jest właściwy w sprawie ponownego rozpatrzenia decyzji dotyczących powrotu, o których mowa w art. ~~1542~~ ust. 1, i może między innymi tymczasowo zawiesić ich wykonanie, ~~chyba że takie tymczasowe zawieszenie ma już zastosowanie na mocy prawa krajowego.~~

↓ nowy

3. Wykonanie decyzji nakazującej powrót zostaje automatycznie zawieszone na czas wniesienia odwołania do sądu pierwszej instancji oraz, o ile odwołanie zostało złożone w określonym terminie, na czas jego rozpatrywania, jeżeli zachodzi ryzyko naruszenia zasady *non-refoulement*. W przypadku zaskarżenia pierwszej lub kolejnej decyzji w sprawie odwołania, oraz we wszystkich innych przypadkach, nie zawiesza się wykonania decyzji nakazującej powrót, chyba że na wniosek wnioskodawcy lub z urzędu sąd lub trybunał postanowi inaczej, należycie uwzględniając szczególne okoliczności w danym przypadku.

Państwa członkowskie zapewniają, aby decyzja w sprawie wniosku o tymczasowe zawieszenie wykonania decyzji nakazującej powrót była podejmowana w ciągu 48 godzin od momentu złożenia takiego wniosku przez danego obywatela państwa trzeciego. W indywidualnych przypadkach dotyczących złożonych kwestii faktycznych lub prawnych właściwy organ sądowy może, w razie potrzeby, przedłużyć termin określony w niniejszym ustępie.

O ile nie ujawniono żadnych istotnych nowych elementów lub ustaleń, które znacznie zmieniają szczególne okoliczności w danym przypadku, ani dany obywatel państwa trzeciego nie przedstawił takich elementów lub ustaleń, akapit pierwszy i drugi niniejszego ustępu nie mają zastosowania, jeżeli:

(dd) przyczyny tymczasowego zawieszenia, o którym mowa w tych akapitach, zostały ocenione w ramach procedury przeprowadzonej z zastosowaniem rozporządzenia (UE) .../... [*rozporządzenie o procedurze azylowej*] i były przedmiotem skutecznej kontroli sądowej zgodnie z art. 53 tego rozporządzenia;

(ee) decyzja nakazująca powrót jest następstwem decyzji o zakończeniu legalnego pobytu, którą podjęto zgodnie z takimi procedurami.

4. Państwa członkowskie ustanawiają rozsądne terminy i inne konieczne zasady w celu zapewnienia możliwości egzekwowania prawa do skutecznego środka odwoławczego zgodnie z niniejszym artykułem.

Państwa członkowskie wyznaczają termin nieprzekraczający pięciu dni na złożenie odwołania od decyzji nakazującej powrót, jeżeli taka decyzja jest następstwem ostatecznej decyzji o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej podjętej zgodnie z rozporządzeniem (UE) .../... [*rozporządzenie o procedurze azylowej*],

↓ 2008/115/WE

53. Dany obywatel państwa trzeciego ma możliwość uzyskania porady prawnej, reprezentacji prawnej oraz, w razie konieczności, pomocy tłumacza.

64. Państwa członkowskie zapewniają, aby niezbędna pomoc prawna lub reprezentacja prawna zostały przyznane nieodpłatnie na wniosek, zgodnie z odpowiednimi przepisami krajowymi lub z zasadami dotyczącymi pomocy prawnej, oraz mogą ustalić, że taka nieodpłatna pomoc prawna lub reprezentacja prawna podlegają warunkom określonym w art. 15 ust. 3–6 dyrektywy 2005/85/WE.

Artykuł ~~17~~¹⁴

Gwarancje w oczekiwaniu na powrót

1. Z wyłączeniem sytuacji, objętych art. ~~19~~¹⁶ i ~~20~~¹⁷, państwa członkowskie zapewniają, by następujące zasady były brane pod uwagę, tak dalece jak to możliwe, w odniesieniu do obywateli państw trzecich w okresie przed upływem terminu dobrowolnego wyjazdu, wyznaczonego zgodnie z art. ~~9~~⁷ oraz przed upływem okresu, na jaki wstrzymano wydalenie, zgodnie z art. ~~11~~⁹:
- a) utrzymana jest jedność rodziny w odniesieniu do członków rodziny znajdujących się na terytorium państw członkowskich;
 - b) zapewniona jest opieka zdrowotna w nagłych wypadkach oraz leczenie chorób w podstawowym zakresie;
 - c) małoletnim zapewniony jest dostęp do podstawowego systemu edukacji w zależności od długości ich pobytu;
 - d) uwzględnione są szczególne potrzeby osób wymagających szczególnego traktowania.
2. Państwa członkowskie dostarczają osobom, o których mowa w ust. 1, pisemne potwierdzenie, zgodnie z prawem krajowym, że termin dobrowolnego wyjazdu

został przedłużony zgodnie z art. ~~97~~ ust. 2 lub że decyzja nakazująca powrót tymczasowo nie będzie podlegać wykonaniu.

ROZDZIAŁ IV

ŚRODEK DETENCYJNY W CELU WYDALENIA

↓ 2008/115/WE (dostosowany)
⇒ nowy

Artykuł ~~1815~~

Środek detencyjny

1. O ile w danej sprawie nie mogą zostać zastosowane wystarczające lecz mniej represyjne środki, państwa członkowskie mogą umieścić w ośrodku detencyjnym obywatela państwa trzeciego podlegającego procedurze powrotu ~~tylko~~ w celu przygotowania powrotu lub przeprowadzenia procesu wydalenia, w szczególności jeżeli:
 - a) istnieje ryzyko ucieczki ⇒ stwierdzone zgodnie z art. 6; ⇐ ~~lub~~
 - b) dany obywatel państwa trzeciego unika lub utrudnia przygotowania do powrotu lub proces wydalenia; ☒ lub ☒

↓ nowy

- c) dany obywatel państwa trzeciego stanowi zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub bezpieczeństwa narodowego.

Wszystkie powody zatrzymania muszą być określone w prawie krajowym.

↓ 2008/115/WE (dostosowany)

- ☒ Wszelkie środki detencyjne stosowane są ☒ Jakikolwiek środek detencyjny stosowany jest przez możliwie najkrótszy okres czasu i tylko ☒ dopóty, ☒ dopóki trwają przygotowania do wydalenia ☒ i są one wykonywane ~~☒ oraz podlega wykonaniu~~ z należyłą starannością.
2. Decyzja o zastosowaniu środka detencyjnego wydawana jest przez organy administracyjne lub sądowe.

Decyzja o zastosowaniu środka detencyjnego wydawana jest w formie pisemnej, z podaniem uzasadnienia faktycznego i prawnego.

Jeżeli decyzja o zastosowaniu środka detencyjnego została wydana przez organy administracyjne, państwa członkowskie:

 - a) zapewniają kontrolę sądową, w trybie przyspieszonym, zgodności z prawem środka detencyjnego, najszybciej jak to możliwe po jego zastosowaniu;
 - b) lub przyznają danemu obywatelowi państwa trzeciego prawo do wszczęcia postępowania w celu poddania kontroli sądowej, w trybie przyspieszonym,

zgodności z prawem środka detencyjnego, najszybciej jak to możliwe po jego zastosowaniu ☒ wszczęciu takiego postępowania ☒ . W takim przypadku państwa członkowskie niezwłocznie informują danego obywatela państwa ☒ trzeciego ☒ ~~członkowskiego~~ o możliwości wszczęcia takiego postępowania.

Jeżeli zastosowanie środka detencyjnego jest niezgodne z prawem, dany obywatel państwa trzeciego zostaje natychmiast zwolniony.

3. W każdym przypadku, środek detencyjny podlega kontroli w rozsądnych odstępach czasu na wniosek danego obywatela państwa trzeciego lub z urzędu. W przypadku przedłużonych okresów pobytu w ośrodku detencyjnym kontrole podlegają nadzorowi ze strony organu sądowego.
4. Przesłanki zastosowania środka detencyjnego ustają, a dana osoba zostaje niezwłocznie zwolniona, jeżeli okaże się, że nie ma już rozsądnych perspektyw jej wydalenia ze względów natury prawnej lub innych lub że warunki określone w ust. 1 nie są już spełniane.

↓ 2008/115/WE (dostosowany)
⇒ nowy

5. Środek detencyjny jest utrzymywany, dopóki nie spełnione zostaną warunki określone w ust. 1 i jest to konieczne do zapewnienia skutecznego wydalenia. Każde państwo członkowskie określa maksymalny okres zastosowania środka detencyjnego, ~~który nie może przekroczyć sześciu~~ ⇒ wynoszący nie mniej niż trzy miesiące i nie więcej niż sześć ⇐ miesięcy.

↓ 2008/115/WE

6. Państwa członkowskie nie mogą przedłużać okresu, o którym mowa w ust. 5, z wyjątkiem przedłużenia na ograniczony okres czasu nieprzekraczający kolejnych dwunastu miesięcy zgodnie z prawem krajowym, jeżeli pomimo wszelkich rozsądnych starań wydalenie może potrwać dłużej ze względu na:
 - a) brak współpracy ze strony danego obywatela państwa trzeciego, lub
 - b) opóźnienia w uzyskiwaniu niezbędnej dokumentacji od państw trzecich.

Artykuł ~~1916~~

Warunki pobytu w ośrodku detencyjnym

1. Przetrzykiwanie odbywa się z reguły w specjalnych ośrodkach detencyjnych. Jeżeli państwo członkowskie nie może zapewnić obywatelom państw trzecich pobytu w specjalnym ośrodku detencyjnym i jest zmuszone do wykorzystania w tym celu ~~zakładu karnego~~ ~~zakład karny~~, obywatele państw trzecich, wobec których zastosowano środek detencyjny, przetrzymywani są oddzielnie od zwykłych więźniów.
2. Obywatelom państwa trzeciego umieszczonym w ośrodku detencyjnym należy – na ich wniosek – umożliwić kontakt w odpowiednim czasie z ich pełnomocnikami prawnymi, członkami rodziny i właściwymi organami konsularnymi.

3. Szczególną uwagę poświęca się osobom wymagającym szczególnego traktowania. Zostaje im zapewniona opieka zdrowotna w nagłych wypadkach oraz leczenie chorób w podstawowym zakresie.
4. Odpowiednie i właściwe organizacje i podmioty krajowe, międzynarodowe i pozarządowe mają możliwość wizytowania ośrodków detencyjnych, o których mowa w ust. 1, w zakresie, w jakim służą one do przetrzymywania obywateli państw trzecich zgodnie z niniejszym rozdziałem. Takie wizytacje mogą wymagać zezwolenia.
5. Obywatele państw trzecich umieszczeni w ośrodku detencyjnym są regularnie informowani o zasadach pobytu w obiekcie oraz o swoich prawach i obowiązkach. Informacja ta obejmuje również informację o przysługującym im prawie, zgodnie z prawem krajowym, do kontaktowania się z organizacjami i podmiotami, o których mowa w ust. 4.

Artykuł ~~20~~¹⁷

Stosowanie środka detencyjnego wobec małoletnich i rodzin

1. Małoletni bez opieki oraz rodziny z małoletnimi umieszczane są w ośrodku detencyjnym jedynie w ostateczności i na możliwie najkrótszy odpowiedni okres czasu.
2. Rodzinom oczekującym w ośrodku detencyjnym na wydalenie zapewnia się pobyt w oddzielnych pomieszczeniach gwarantujących odpowiedni poziom prywatności.
3. Małoletni przebywający w ośrodku detencyjnym mają możliwość uczestniczenia w wolnym czasie w zajęciach, w tym w grach, zabawach i zajęciach rekreacyjnych odpowiednich do ich wieku, oraz, w zależności od długości ich pobytu, mają dostęp do edukacji.
4. Małoletnim bez opieki zapewnia się zakwaterowanie w placówkach dysponujących personelem i wyposażeniem przystosowanym do potrzeb osób w tym wieku.
5. Dobro dziecka jest kwestią nadrzędną w ramach pobytu małoletnich w ośrodku detencyjnym w oczekiwaniu na wydalenie.

Artykuł ~~21~~¹⁸

Sytuacje nadzwyczajne

1. W sytuacjach gdy wyjątkowo duża liczba obywateli państw trzecich podlegających zobowiązaniu do powrotu w sposób nieprzewidziany znacząco obciąża ośrodki detencyjne państwa członkowskiego lub jego personel administracyjny lub sądowy, to państwo członkowskie może, na czas trwania tej wyjątkowej sytuacji, postanowić o dopuszczeniu dłuższych terminów kontroli sądowej niż przewidziane w art. ~~18~~¹⁵ ust. 2 akapit trzeci oraz podjąć pilne działania w odniesieniu do warunków pobytu w ośrodku detencyjnym, odbiegające od tych przewidzianych w art. ~~19~~¹⁶ ust. 1 i art. ~~20~~¹⁷ ust. 2.
2. Jeżeli państwo członkowskie podejmuje tego typu wyjątkowe środki, informuje o tym Komisję. Informuje również Komisję, gdy tylko ustały powody zastosowania tych wyjątkowych środków.
3. Przepisy niniejszego artykułu nie mogą być interpretowane jako zezwolenie na odstępstwo od ciążącego na nich ogólnego obowiązku podjęcia wszelkich

właściwych środków, ogólnych lub szczególnych, aby zapewnić wypełnienie ich obowiązków wynikających z niniejszej dyrektywy.

↓ nowy

ROZDZIAŁ V

PROCEDURA GRANICZNA

Artykuł 22

Procedura graniczna

1. Państwa członkowskie ustanawiają procedury powrotu mające zastosowanie do nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich zobowiązanych do powrotu w wyniku decyzji o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej podjętej na podstawie art. 41 rozporządzenia (UE) .../... [rozporządzenie o procedurze azylowej].
2. O ile nie wskazano inaczej w niniejszym rozdziale, przepisy rozdziałów II, III i IV stosuje się do procedur powrotu przeprowadzanych zgodnie z ust. 1
3. Decyzje nakazujące powrót wydane w ramach procedur powrotu przeprowadzanych zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu wydawane są na standardowym formularzu, którego wzór określa prawo krajowe, zgodnie z art. 15 ust. 3.
4. Nie wyznacza się terminu dobrowolnego wyjazdu. Państwa członkowskie wyznaczają jednak odpowiedni termin dobrowolnego wyjazdu zgodnie z art. 9 obywatelom państw trzecich posiadającym ważne dokumenty podróży i wypełniającym obowiązek współpracy z właściwymi organami państw członkowskich na wszystkich etapach procedur powrotu ustanowiony zgodnie z art. 7. Państwa członkowskie wymagają od takich obywateli państw trzecich, by do czasu wyjazdu przekazali ważne dokumenty podróży właściwemu organowi.
5. Państwa członkowskie wyznaczają termin nieprzekraczający 48 godzin na złożenie odwołania od decyzji nakazującej powrót opartej na ostatecznej decyzji o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej podjętej na podstawie art. 41 rozporządzenia (UE) .../..., [rozporządzenie o procedurze azylowej] na granicy lub w strefach tranzytowych państw członkowskich.
6. Wykonanie decyzji nakazującej powrót zostaje automatycznie zawieszane na czas wniesienia odwołania do sądu pierwszej instancji oraz, o ile odwołanie zostało złożone w ustalonym terminie, na czas jego rozpatrywania, jeżeli zachodzi ryzyko naruszenia zasady *non-refoulement* oraz jeżeli zastosowanie ma jeden z poniższych warunków:
 - (ff) po przyjęciu decyzji o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej zgodnie z art. 41 rozporządzenia (UE) .../... [rozporządzenie o procedurze azylowej] ujawniono nowe elementy lub ustalenia, które znacznie zmieniają szczególne okoliczności w danym przypadku, lub obywatel państwa trzeciego przedstawił takie elementy lub ustalenia; lub
 - (gg) decyzja o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej podjęta na podstawie art. 41 rozporządzenia (UE) .../... [rozporządzenie o procedurze

azyłowej] nie była przedmiotem skutecznej kontroli sądowej zgodnie z art. 53 tego rozporządzenia.

W przypadku zaskarżenia pierwszej lub kolejnej decyzji w sprawie odwołania, oraz we wszystkich innych przypadkach, nie zawiesza się wykonania decyzji nakazującej powrót, chyba że na wniosek wnioskodawcy lub z urzędu sąd lub trybunał postanowi inaczej, uwzględniając szczególne okoliczności w danym przypadku.

Państwa członkowskie zapewniają, aby decyzja w sprawie wniosku o tymczasowe zawieszenie wykonania decyzji nakazującej powrót przedstawionego przez daną osobę była podejmowana w ciągu 48 godzin od momentu złożenia takiego wniosku przez danego obywatela państwa trzeciego. W indywidualnych przypadkach dotyczących złożonych kwestii faktycznych lub prawnych właściwy organ sądowy może w razie potrzeby przedłużyć termin określony w niniejszym ustępie.

7. W celu przygotowania powrotu lub przeprowadzenia procesu wydalenia, lub w obu tych celach, państwa członkowskie mogą umieścić w ośrodku detencyjnym obywatela państwa trzeciego, który został zatrzymany zgodnie z art. 8 ust. 3 pkt d) dyrektywy (UE) .../... [*wersja przekształcona dyrektywy w sprawie warunków przyjmowania*] w ramach procedury przeprowadzonej na podstawie art. 41 rozporządzenia (UE) .../... [*rozporządzenie o procedurze azyłowej*] i który podlega procedurom powrotu zgodnie z przepisami niniejszego rozdziału.

Środek detencyjny stosowany jest przez możliwie najkrótszy okres, który w żadnym przypadku nie może przekroczyć czterech miesięcy. Środek taki jest stosowany, jedynie dopóty, dopóki trwają przygotowania do wydalenia i są one wykonywane należytą starannością.

Jeżeli decyzji nakazującej powrót nie można wykonać w maksymalnym terminie, o którym mowa w niniejszym ustępie, wobec obywatela państwa trzeciego można nadal stosować środek detencyjny zgodnie z art. 18.

↓ 2008/115/WE (dostosowany)

ROZDZIAŁ ~~VII~~ PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł ~~23~~¹⁹

Sprawozdawczość

Co trzy lata Komisja składa Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdania dotyczące stosowania niniejszej dyrektywy w państwach członkowskich oraz, w stosownych przypadkach, proponuje zmiany.

~~Po raz pierwszy Komisja składa sprawozdanie najpóźniej do 24 grudnia 2013 r., i zwraca przy tej okazji szczególną uwagę na stosowanie art. 11, art. 13 ust. 4 i art. 15 w państwach członkowskich. W odniesieniu do art. 13 ust. 4 Komisja ocenia w szczególności dodatkowe skutki finansowe i administracyjne w państwach członkowskich.~~

~~Artykuł 20~~

Transpozycja

~~1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy najpóźniej do 24 grudnia 2010 r. W odniesieniu do art. 13 ust. 4, państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy najpóźniej do 24 grudnia 2011 r. Państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych środków.~~

~~Środki przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.~~

~~2. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.~~

Artykuł 24

Powiązanie z konwencją z Schengen

Niniejsza dyrektywa zastępuje przepisy art. 23 i 24 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen.



Artykuł 25

Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania art. 6–10, art. 13 i art. 14 ust. 3, art. 16, art. 18 i art. 22 do dnia [w terminie sześciu miesięcy od daty wejścia w życie], a art. 14 ust. 1 i 2 do dnia [w terminie jednego roku od daty wejścia w życie]. Niezwłocznie przekazują one Komisji tekst tych przepisów.

Środki przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Przepisy te zawierają także wskazanie, że w istniejących przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odniesienia do dyrektywy uchylonej niniejszą dyrektywą traktuje się jako odniesienia do niniejszej dyrektywy. Sposób dokonywania takiego odniesienia i formułowania takiego wskazania określany jest przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 26

Uchylenie

Dyrektywa 2008/115/WE traci moc od dnia [...] [dnia następującego po drugiej dacie, o której mowa w art. 25 ust. 1 akapit pierwszy], bez uszczerbku dla obowiązków państw członkowskich dotyczących terminu transpozycji dyrektywy do prawa krajowego określonych w załączniku I.

Odesłania do uchylonej dyrektywy traktuje się jako odesłania do niniejszej dyrektywy, zgodnie z tabelą korelacji znajdującą się w załączniku II.

↓ 2008/115/WE

Artykuł ~~22~~ 27

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

↓

Artykuły [...] [*artykuły niezmienione w porównaniu z uchyloną dyrektywą*] stosuje się od [...] [*dnia następującego po drugiej dacie, o której mowa w art. 25 ust. 1 akapit pierwszy*].

↓ 2008/115/WE (dostosowany)

Artykuł ~~28~~ 23

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich zgodnie z ~~Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską~~ ☒ Traktatami ☒.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący
